

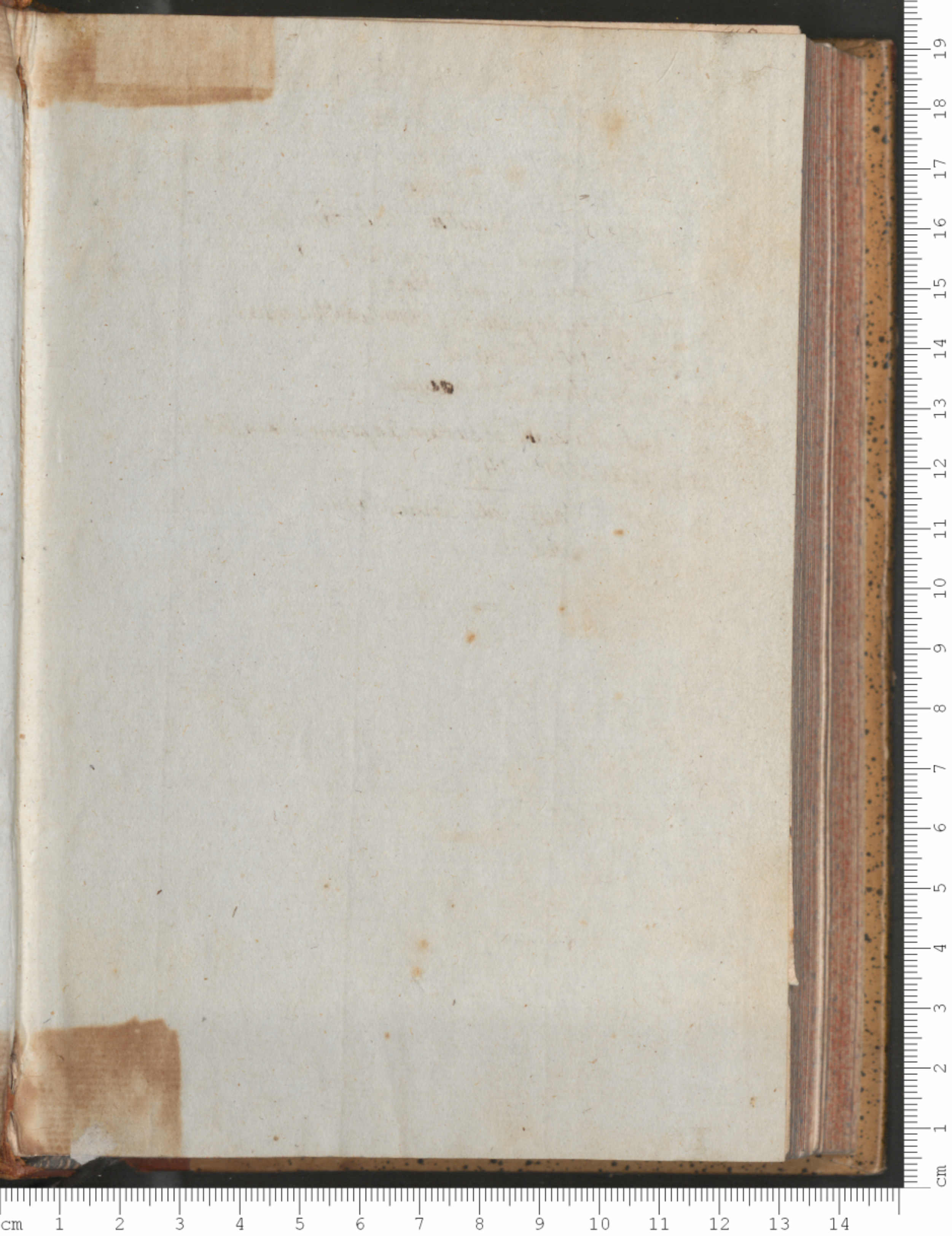
PRINCIPES
EN
FRANCOYS

15
s. E. 800.

Note Des pieces contenues dans ce volume.

1. *principes en françois.* ant. Denidél. 4e omis D.
2. ant. *maninelli epitoma seu regule constructionis.*
(1492) *parisiis, alex. de medicolano.* 4e D. 659
3. *Regule elegantiarum augustini Dati familiari comment.*
declarate. (cum *poncisi Nigri expositione*) a *judeo*
chlicktorco. *parisiis, Denis Proce,* 4e omis D.
4. *tractatus de orthographia (johann. cartusianensis)*
parisiis, ant. Denidél. 4e omis D.
5. *ars versificatoria rob. greggini.* 4e omis D.
5. *fr. bapt. Mantuani de suorum temporum celestis tibus* 878
paris, Michel Lenoir, 1498 4e D. 659
7. *auli persii Flacci saty rarioris opus.*
(*parisiis*), *micheel Tholoze.* 4e omis D.

voir dans le Recueil 12e X. 308 Reserve
(6e piece)

Fris Baptistæ Man. Carmelitæ theologi ad
Reuerēdissimum in christo patrē ac Dñm. D.
Oliueriū Carafā: Sabinen. Ep̃m & Cardinalē
Neapolitanū de suorū tporū Calamitatibus.

Paris, Michel Lenoir, 1498

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Reverendissimum in Christo patre ac Dñm. D.
Olivierus Caralis: Sabinen. Ep̃m & Cardinale
Nepotianus de suo ipso Calamitibus.

Qui met foy mune du sont au Dieu
Et d foy mune et si d Dieu
Et qui le mot au d'inter Dieu
Et d foy mune et si d Dieu

Fris Baptiste Mā. Carmelite theologi ad Re
uerēdiſſimū ī xpo p̄rem ac Dñm. D. Oliueriū
Carafā: Sabinē. Ep̄z & Cardialē Neapolitanū
de ſuoꝝ tpoꝝ Calāitatib⁹. liber feliciter icipit.

OGIMVR iſtius mala

c tempeſtatis & alto

Egreſſas erebo furias

turpiq; fugatam

Virtutem exilio & varias percurrere ciades

Ob ſcelera immiſſas terris: artemq; docere

Que premat ætherei flagrantē principis iram

Summe deū decim⁹ regnū cui terminat orbis

Cui rerū natura ſubeſt: cui militat ardens

Aſtrorū celiq; iubar: qui ſolus habenas

Fortunę fatiq; tenes: ſua victus apollo.

Poſtibus arma tuis offert plectrūq; lyramq;

Quicqd habet delos: quicqd cadmīa dirce

Quicqd ineſt delphis tibi dat cynthūq; Rho:

Ois adoratę ſeruit tibi gloria Daphnes (dōq;

Eſt tuus Eurotas. Helicū tuus: ardua Círrhæ

Saxa tenes: tua nūc hederis thymbraq; virēti

Ornantur delubra: tui per pinguia paſcunt

Phocydis arua greges: & dulcía flumīa potāt:

O

aa. ij

Dii veteres fugere: nouis altaria lucent
Ignibus: & nobis tua numina sola supersunt:
Et quoniam pulso solus potes omnia phæbo:
Huc ades. & fragile duc ad tua littorâ cymbâ.

p Ostq̃ sollicitę stimulos & plurima vitæ
Tędîa perpeffi: iuuenile pegim⁹ æuū:
Ociâ: & antiqui finem sperare laboris
Fas erat: & fessę post longa pericula puppi
Littoris & mitem portus optare recessum:
Sed pater vtilibus qui temporat omnia curis
Robur & assidua vires firmare palestra
Cogitat: & nobis quibus ætheris annuit arcem
Desidiâ somnūq; negat: ne scilicet annis
Dulcibus & segni mens eneruata quiete
Langueat: & torpor lentos effæminet artus:
Torpor enī cęco vapor est e gurgite surgens
Somniferę lęthes: nubē qui intinxit opacam.
Sensibus humanis fideiq; obliuia sanctæ.
Securas igitur ne vincat inertia mentes
Tempora cōtinuis fæcūda laboribus adsunt.
Ecce repentino surgunthorrentia motu
Prælia. terribilem quatiēs mars ferrēs hastam
Armato rigidū lateri circūligat ensem.

Stat sonipes picto lumbos & pectora tergo
Cinctus & gratae frontis splendore superbus.
Accinti gladiis pedites: quibus graea fronti
Tegmina praetentis vibrat umbronis hastas:
Coritosque ligant humeris: violosa sagittae
Tergora: & hirsutas rostrant hastilia vulpes.
Perque foros cursant nautae stipantque liburnas
Arma rates: Clypeis circumpendentibus altum
Tollit prora caput: rostratas ad riuas puppes
Pone trahit classis: suspensaque carbasa ventis
Crispat: & accensi pugiles molimine magno
Interetes malos silices & ferrea sursum
Tela vehunt: resonant funes: animosa iuuentus
Aerataque sudas: & curvae cuspidis uncas.
Aptat: & ardentis comes it bellona graduus.
Sicut in Actiaco grandi sub leucade ponto
Littus ambraciae forticum milite Caesar
Chaonio pharia disiecit in equore classem.
Seu quando ionis vulcania fluctibus ethna
Europae Lybeque duces concurrere vidit.
Scilicet Ausoniis alacertum Regulus ibat
Nauibus exelsi sulcans vada lata Pachyni:
Et patriis contra bellans pro legibus Hanno

O

a a iii.

Saxa relinquebat fatis lilybæa sinistris.
Bellandī cupidę coeunt in prælia gentes.
Depositisq; vacant inculta ligonibus arua.
Vndiq; surgentē spargit vaga fama tumultū.
Arma procul collisa sonant: clangore minaci
Nartia feruentes accēdūt classica pugnās.
Quod si florentes. istis in syrtibus annos
Aegimus & tanto iuuenes sudauimus æstu
Quid nō triste putas feret erumnosa senectus?
Ipsa tremens artus: teretiq; innixa bacillo:
Hispidā: macra: breuis: canis rugosa capillis:
Caligans oculis: curuato in pectora tergo
Iā properat: sequit̃ celerī mors pallida gressu:
Heu frustra faciles cursus auramq; secundam
Frustra expectam⁹: Nos ī placata charybdīs
Proiicit in scyllam: scyllę de vortice rauco
Nos rapiunt syrtes: iterūq; rotamur in hosdē
Aequoris insult⁹: scopulī. vada. vēr⁹. & vnde:
Semper & a duersis in funera currimus astris.
Et nihil est aliud cultis Adamus in hortis
Quā primī sine fraude diēs cum libera nulli
Pectora mœrores agitant: syncera voluptas
Impolluta quies animi cum dulcibus annis

Primeuæ fugiunt vitæ: mox asper acutas
Gignit ager sentes: & noxia semina profert.
Namq; ubi læta voue cessit lanuginis ætas
Sollicitæ subeunt curæ: trepidiq; pauores:
Et labor in somnis, dubiisq; per omnia casus.
Bella cient itale gentes: nec barbarus hostis
Queritur: insultans nostris qui finibus instat.
Inter se certare parant: & federe rupto
Conuertere rigens in mutua vulnera forrum:
Quosq; peregrini dominos concordia mundi
Fecit in ambigua regno de paupere litem
Compulit infaustæ genitrix discordia pugna.
Hæc vrbes eadem vesania cepit Achæas
Quom caput Emathi proles animosa tyrani
Extulit: aduers⁹ celebres lacedæmō Athenas
In lacedæmonios ibat thesea propago:
Totaq; subuersis titubabat græcia rebus
Dumq; fauent regni cupido: dū fœdera iungunt
Cum duce fœdis frago: dū sese copulat hosti
Alter in alterius damnū commune coegit
Ferre omē & fortuna Iugū: & parere Tyrāno.
Nec genus Ausoniū tanta caligat herimæ
Italix similem videt impendere ruīnam.

O

a a iiii.

Luce caret: nescitq; diem: secūq; tenebras
Crimē agit: noctēq; animis inducit & vmbra:
Propterea amisso sceleratę lumīne mentes
Venturā non ante putant quā venerit iram.
Quod si coniūctis in prēlia viribus irent
Hesperie gentes non obluctātibus astris
Non prohibente deo sed opem viresq; ferēte
In vetus imperiū possessaq; regna redirent.
Seruīrentq; iterū tusco lata equora tybri:
Sperchiusq; pado: nr̄is Erymanthus & othrys
Collibus: & latiū trepidaret barbarus ensem.
Prēda nec essemus totiens: nec thracius hostis
Per phryges & colchos captęq; p helladis ora
Duceret in celebres insignia nostra triūphos
Ciu illes rixas & bella domestica nostri
Non reges tantū atq; duces sed milite mixto
Dum picena fugax populatur littora turcus
Arma sacerdotes diuorū altaria circum
Ferre preces soliti tollunt: paciꝑ; repugnant:
Qua sonat angustum scyllę latratibus equor
Quaq; syracusio circūdatur insula ponto
Insula ciclopū libyę porrecta sub axem
Feruet Martis op⁹: calabros & Iapygis vrbes

In pugna bellona vocat: rapiensq; superbam
Aegida gorgoneos pectus circūligat angues:
Et qua nubiferi medio pro limite montes
Stant itali Galliq; soli nouus arma tumultus
Cogit & indomito fulgentes gre cateruas.
Causa mali caput etruscę Florentia gentis
Ausonięq; decus summi violare ministros
Ausu patris demēs. sacrūq; haurire cruorem:
Ipsa quoq; indomiti genitrix Ferraria belli
Pręteritas auxit clades dū ferre recusat
Imperiū venetoq; negat parere leonī.
Adde quod aspectu cęli viciata maligno
Arua negant victū. pingues iactata p agros
Semina vel pereūt vel inanes culmus aristas
Erigit: & tristi messor ligat ordea fronte.
Si fecūda ceres: aut leti viribus agri
Aut hominū studiis vsq; fuit inuida grando
Pulsa per aerios magno cū murmure tractus
Impellente noto strauit: longosq; labores
Perdedit: & nimbis cererē glacialibus hausit:
Et padus ingentes voluēs ex alpibus vndas
Insubrū venetūq; domos penetrauit: & omnis
Aggeribus fractis agri vastauit honores:

Nec ripis tantū: sed & ipsīs altior ibat
Arboribus: salicū per sūma cacumina nautis
Cursus erat fugit prothei pec⁹ omne p⁹ agros:
Altaq; montanę petierunt equora nymphę.
Sicut cū bellis olīm ciuilibus vrbes
Arserunt Italę: cum Cæsaris arma superbi
Inuasere lares patrios gentemq; latinam.
Mira canā & nostris fortasse nepotibus olīm
Non factura fidē: Benaci sparsa per agros
Tanta locustarū nubes vt pinguia passim
Pascua & exortas segetes nemorūq; decorem
Temporis exiguo tractu cūsumpserit omnē:
Nec poterat sumptis hoīm solertia telis
Fatales arcere feras: Caua tympana latos
Impleuit strepitu campos: nec territa tanto
Dira lues sonitu herbarū radicibus imis
Morsibus hærebat. vicina per oppida postq;
Rumor iit Capere arma viri concurrere turbę
Ad cōmune malū: tanq̃ nouus itala cimber
Regna premat. Tandē multo vix tanta labore
Illuies longis vix est cōsumpta diebus.
Dura fames igitur tristes populata colonos
Sequit: & exhaustis languescūt corpora venis:

Vulgus inops macie affectū squalēsq; p vrbes
Poscit opē frustra: & sensim vitalia membra
Victa cadūt: siccasq; p̄mūt ieiunia fauces.
Nec patres natīs nec natī patribus 'adsunt:
Tanta per hūanū genus inclementia regnat.
Non lybice segetes nō pinguib⁹ appula cāpis
Hordea nō phrygiis succurrūt gargara sulcis:
Sed min⁹ hīnc dānī: minor hęc ærūna: dolorq;
Mitior: infelixq; minus fortuna sequetur.
Hīc paucę sat erūt lachrymę: crudelior alter
Communē ingētī pariturus strage ruīnam
Hostis adest: nostręq; ratī grauiſ īgruīt īmber.
Qua Rodanī voluūt aquæ: qua frigida rhenī
Teutonicas fert vnda rates. qua perluīt agros
Insubres Venetosq; Padus. qua diues ab alto
Vertice subiectos speculatur Brīxia campos
Occultū pluīt ex alta deus arce venenū:
Et qua tīresīę pulcherrīma filia nymphas
Collīgīt humenti gremio lateq; recedens
Littus harundīnibus cīngīt vīridīq; papyro:
Quaque patēs longe fluctu sonat adriā vasto
Vltrices mors atra manus exercet & altīs
Tabē madēs sparsam cēdē cōponīt aceruīs.

Qua fluit hetrusco surgēs vetus albula fonte
Romanasq; inuísit opes & regna quiríni.
Qua gelídís sonat arn^a aquis. qua magna po-
Impat Aemilio vícina Bononía Rheno (tēsq;
Imbelles acresq; víros seníū atq; iuuētam
Pallída mortífero pestís crassata veneno
Sternit humí: fondēq; rotans e turribus altís
Ardentes pabulas íaculatur & vlcera díris
Gaudíbus: & penetrat flāmātíbus íguína telís.
Huíc tumidū guttur vírus leuat: ille sub alís
Fata gerít: q̄ lōga humerus se í brachía curuat
Alteríus patulas aures arsura parotís
Suscítat occultū longis sub crínibus ígnem:
Attonítūq; caput feríens vítalía membra
Occupat: atq; vías mors vna pābulat omnes:
Extollítq; caput qua cursum fatífer humor
Sístit: & horríferū sensím durescít ín orbem.
Id crudele genus necís hoc ímmane feroxq;
Suppliciū hęc stygío rabíes egressa profundo
Perq; domos humíles perq; alta palatía regū
Seqúit & occultís míseros ferít íctíbus artus.
Vt quando incautí vício pastorís ouíle
Incustodítum nox íntempesta recepít

Sí lupus hesternę patiens ieiunia lucis
Sollicitusq; fame fuerit per límen apertum
Ad solas ingressus oues non mítigat vnum
Ingluviē funus: sed multa cæde madescit
Intotum sequitq; gregē: sic acre venenū
Infantes fontesq; modo prosternit eodem.
Iamq; cadaueribus defunt loca iuncta sacratís
Aedibus: effosa passím tellure prophanís
Condūtur tumulís: in honoratísq; feruntur
Funeribus: dictu horrendū: visuq; tremendū
Præda feris inhumata iacent: & tabe fluenti
Circūstans tetro locus incestatur odor e:
Qua tríplici conclusa pado Ferraria longis
Cladibus atteritur dñorū corpora passím
Pascūtur per rura canes: aquileq; rapaces
Effodiūt duris hoīm caua lumina rostris:
Intestina ferunt volucres: & in arbore summa
Exta patrū suspensa diu videre nepotes:
Mēbra pater víx ægra trahēs dū frígida cōdi
Corpora natorū clauso nōdū ore sepulchri
Labitur ipse super sua pignora: Crebra suorū
Sola domo vacua mater dū funera plorat
Cū lachrymis animā tenues exhalat in auras.

Multi ante occasum vitæ vicina scientes
Fata sibi: condicq; suas tellure volentes
Reliquias fodere solum glebisq; subactis
Sacrato vini se composuere sepulchro.
Rura silent: vacuq; suis cultoribus vrbes:
Iura fori clamosa tacent: per cōpita surgit
Gramen: & extinctis non lucent ignibus arę:
Nec solitos cantus nec odores templa fabeos
Acciplūt. squalētq; domus: muta omīa merēt.
Qui superāt cladi: superū quibus ira pepercit
Coguntur miseri sua dulcīa limina ciues
Linquere: & in mediis tentoria figere Cāpis.
Sicut per libycos solet armentarius agros
Ferre larem: secūq; suos vectare penates.
Vidi ego per tacitos saltus: & inhospita lustra
Mole sub exesa silicis curuoq; sub antro
Monticolas habitare viros: & gramine pasci.
O superi loca qui tuti secura tenetis
Si scelere offensi nostro tam dira mouetis
Prælia sat veteres tam multo funere culpas
Sat longo luimusq; metu: iam parcite: saltem
Reliquias generis semēq; relinquite nostri.
Non animi tantū gentis cecidere latinq;

Cum romana ferox circū capitolia gallus
Barbaricis trepidam pulsans clamoribus arcē
Diceret euerse frustra succurritis urbi
Romulidæ: regni & vitæ postrema dies hæc.
Vel post cænensis lachrymas & funera pugnæ
Quādo quirinales aquilas facesq; superbos
Ad tyrias iam se laturū crederet arces
Annibal insultans victo inueniliter hosti.
Et mox ex alto bellorū culmine pulsus
Languit aduersis fatis & Marte sinistro.
Non tanto tremuere metu præcordia graium
Xerxis in aduētū: monuit cū delphica rupes
Non muro nō arce dari, sed naue, salutem.
Non ita moseꝯ quondā miracula virgæ
Horruit attonito memphis turrata colono.
Ipse quoq; in syluis & vallibus apennini
Exilem ducens tecto sub paupere vitam
Delitui qua templa petit romana viator.
Et qua flaminio fugiens Claterna per agros
Ducit ab angustis undosum vallibus annē
Arce sub Ociami nostris ubi dicta camenis
Tecta Refrigerius sublimi in colle tenebat.
Non fuit ausa magis nec clade nocentior ista

Romuleam pestis longo quæ funere plæbem
Diripuit quando veniens Epidaurius anguis
Ionios citra fluctus in regna quirini
Abstulit aerium virus: qui post ea templa
Iuncta ioui tenuit: bifidum qua diuidit, amnem
Insula ianiculum dirimens a collibus vrbis.

Communes Calamitatum cause.
f Eu superum sic ira velit: seu noxius ardor
Aetheris aërios infuso lumine tractus
Inficiat: seu sola ferant contagia morbum:
Seu dum longa fames hominum ieiuna coegit:
Ora cibis vesci indignis, escaque nocenti:
Impurus per membra fluens vitalia sanguis
Putruit. & dirum subiens precordia virus
Inferat occulto properatam vulnere mortem
Vnde malum surgat non est dignoscere proptum.
Ipse tamen reor has omnis concurrere causas:
Et coniuratas percusso federe diuum;
Astrorum terque simul concurrere vires:
Sicque hominum genus haud una obsidione teneris
Et nobis elementa necem superosque minari.
Nec mirum quando longe grauiora meremur
Supplicia, & longe asperiori verberare cedi.

Grynei memoris vestrisq; sonantia rura
Cantibus & gressus mō p fera monstra ferētē

Intactum seruate deē: furiale per agmen

Est pio vati comites morēsq; docete

Infandos stygię gentis cælūq; perosæ.

Iam mugire solū cepit: iam nubibus aer

Pallet: & infernis surgunt afflatibus vmbre:

Nigrescitq; polus: monstris exterrita lāpas

Fert rētro phēbæa gradus: auditur ab antris

Clamor: & omnigenū rabies confusa ferarū.

Mōstrū primū: Superbia.

e Volat horrisono rapidi phlegethōtis ab

Ingēti alax stridēte supbia ductu: cāne

Sic illam dixere super quia cætera sese

Tollit: & extento socias supereminet ore

Omnia cōuoluens: cæca de sede baratri

Crimina nigrantem post se trahit oīa pōpam.

Huius ab ardenti virosus anhelitus ore

Fumat: & obscuris oriens a faucibus humor

Defluit hippomanem aconyta canisq; virentē

Tenarii spumam superans oēmque veneni

Mortiferam rabiem: stygii fex ima profundī.

Se superū genus esse putat: veterūq; deorum

cm	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----

Colligit: & latis imitatur naribus eorum:

Non secus hec rabies ventoso inflatio vtre:

Cum graditur vibrans alternis motibus armos:

Ardua sublate circumfert lumina frontis:

Vanaque proceri miratur corporis umbram:

Et tacitis ardens curis sublimia semper

Mente agitat: tundoque sedet sub corde venenum.

Contemptrix inopum: vultus elata seueros:

Inflatoque rotans turgentia gutture verba:

Ferre nequit iuga: maiorem indignata paremque

Imperia usurpat: regnique libidine feruet.

Immansueta: ferox: miseris: aduersa: minaxque

Mitibus: elatis contraria: nescia pacis:

Nescia amicicie: rixarum & litis origo:

Dura: iugrata: duplex animo: violenta: rebellis.

Improba: quid pietas quid sit clementia nescit.

Perfida sedifragam dubio sub pectore mentem

Versat: ab excelso fugientia culmine semper

Saxa mouet: laudem semper vesana libido.

Sollicitum pectus curis flammantibus urget:

Nec vite ratio nec opum nec honoris: in omne

Sponte scelus preceps ruit implacabile monstrum.

Hec hominum suprema lues: immane ferumque

Thraicio facinus potuit suadere tyranno:

Asper ut horrenda cumulans presepia cede

Semineces artus hoim fumantiaq; exta

Intulerit stabulis: & equis epulanda virorum

Corpora que ifami hospitio laribusq; pphanis

Occultus pacē simulans admiserat hostis:

O scelus: o dira inuisa spectacula fraudis:

Luminibus toruis quotiēs capita alta leuabāt

Thraces equi grandes humano sanguine pasti

Et capita & teretes pendere extra ora lacertos;

Cruraue confractis genibus crinifue cruētos:

Vidisses sania a mento per lata fluente

Pectora: sub grauib; cōtrita cadauera malis

Fractaq; sub duris crepitabāt dentibus ossa.

Strimonius meminit Nest': scit bistonis synda.

Traxit Idumei gen' hinc vecordia regis.

Quē magus ardentis cæli noua signa secutus

Admonuit venisse deū nisi cæca superbi

Pectoris ambitio mēre fecisset opacam

Isset ad infantis sancta incunabula christi

Deposito fastu: sed mens inflata fauore

Cæsareæ gentis longoq; tyrannidis vsu

Est ingens meditata nefas: nec prisca parētū

O .

b b iij

Secula par videre scelus: nec longavidebit

Posteritas. per rura furens galilæa fatelles

De trepidis matrū sinibus lactentia vultu

Pignora: mēbratimq; secans lata arua cruore

Imbuit innocuo: matres vlulare per agros

Audiuit mōtana Rachel: vicināq; fonte

Flumina de duplici ducentia nomē & vndas:

Hinc est orta lues: quę thracia regna vetusq;

Gręcorū imperiū vertit: Bizantia regum

Vrbs opib; cōstructa: mari prētēta: duob;

Aegeo Euxinoq; fretis stipata sedebat

Sceptra tenēs: puoq; q̄ gurgite bosphoros vne

Colligit: hāc scytica irrūpēs Otoman; ab ar(dā

Insidiis captam ferro violavit & igni: (cto

Arx erat Europes: & inexpugnabile quondā

Romanę fidei vallū Machometia contra

Arma: minas alię frenans libyeq; tumultum.

Hęc scelerū dux atq; parēs sublime nitentis

Imperiū celi summāq; ambire tonantis

Ausa potestatē: quantū tentavit in altum

Surgere tenarios tantū descēdit ad amnes:

Cuius ob ingentē tellus concussa ruīnam

Cēssit: vt in latices Cautem si miseris altum

Pandit iter: nolemq; sinu capit vnda capaci.

Sic percussa grauis mōstri se ponderet tellus

Dissecuit: gremiūq; alto patefecit hiatu.

Sicut adrasteis cū vatē absorbuīt agris

Campus: & armato percussit tartara curru

Seu quādo inferni caua guttura Curtius ātry

Clausit: & elysios tremefecit pōdere campos:

Vel quando electę primo sub iudice gentis

Terra Corem sociosq; altam demersit in aluū.

Antra igitur grandī laterū sinuata recessu

Inter se ripis summo coeuntibus ore

More pilę quotiens vento consurgit in orbem

In latos abeunt curuati fornicis arcus:

Fitq; ingens dom⁹ ābrarū p̄cep̄sq; baratrū.

Illic sulfureos incendia nigra liquores

Lābūt & dubiū quasi prima crepuscula lumē

Spargitur: & trīsti calligant tartara fumo.

Hic sunt lugentes mortis dom⁹ impia campi

Regnat vbi scelex lachrymoso ī carcere mater

Exercens penīs animas claudiq; tenebris

Indignata fremit clauso ceu nubili a vento

Cum piceas frangūt clamosa tonitrua nubes.

Hec est quā veteres dicūt phēthonta poetę

Aethereos docti cursus causasque latentes
Ignibus eternis: sol est qui corda superbis
Incendit stimulis: tumidosque in pectora fastus
Mittit: & impatiens figit sub corde venenū:
Propterea ex alto labentē cardine fingunt
Audacē aurigā: fractisque per aera lorīs
Solis equos caput Eridani meruisse sub vndas.
Ad superos exit quot iens pater arduus alto
Annuit a solio: & latum imperiosa per orbem
Bacchatur: supraq; suas temeraria vires
Audet: & infausto amittit conamine vires:
Scilicet omne deo contranitente superbum
Euanesceit opus: sicut cū surgit in auras
Eructantis aquæ fluctus: mox vertice presso
Decidit: & spumās alto demergitur amne:
Atque humiles iter sine nomine præterit vndas.
Hoc docet allophylus: solyme: quæ verberare fūdē
Deposuit frontisque minas animique tumorem:
Ibat enī solo auxilio toracis & haste
Non ope diuorum nō vllō numine fultus
In pugnam: paruūque minax Dauida superbo
Nequicquid terrere sono conatus in ensē
Dum surgit misso per ferrea tempora saxo

Corruit: & toto diffusum iugere corpus

Mirati stupuere hostes: turpiq; dedere

Terga fuge: paruoq; gigas cedit ict' ab hoste.

Sic quoq; de lusus curru Iouis emulus alto

Aera conuexi scandens curuamina pontis

Flāmiferūq; rotans alphæa per oppida fulmē

Occidi: & casu Eleam perterruit urbem:

Hec docuit Phlegyas genus execrabile celū

Spernere: quos tethys vlticib' abstulit vndis.

Hec quoq; niliaco regi cū nescia roris

Terra diu solitas fruges victūq; negasse t

Sanguine persuasit placari numina fuso.

In superos eadē natos armauit Aloei

Qui domitū grauib' Martē tenere cathenis.

Sit satis hæc libasse: aliis memoranda supsūt

Plurima maiori scelerū de principe cantu:

Audiui: gemuit tellus turbatur auerni

Ianitor: ecce niger nebule globus exit opacæ.

Iam tures regūq; domos abscondit & vrbes:

Exhalatq; grauē nox importuna mephitim.

Ite procul mites animę: quę dulcia pacis

Ocia: quę superos: quæ celī quæritis arcem:

Ne funestus odor: ne vos contagia lēdant

Vipereę prolis: clausis abscondite valuis

Atria: progenies nigri dū preterit orci

Monstrum secūdū Inuidia.

I. Iuor edax tristi surgēs Acherōtis ab āne

Pallidus: & mesto demissus lumiavultu:

Obliquūq; tuens: rebus gaudere secundis

Nescius: gravirū claris signata triūphis

Dente terens tardoq; mouens vestigia passu:

Murmure nūc tenui nūc fulmine vocis aperto

Percutit insontes: bona vultu aliena maligno

Ingemit: aspiciens: & felle grauatus amaro

Tabescit: quocūq; ierit teterrimus oris

Spiritus: agrorū virides interficit herbas.

Cetera nōnullis parcunt: certisq; venena

Graminibus: magicāq; solent mitescere ligua.

Pōtica magnanimū celebrāt medicamīa regē:

Quę fatis obstare ferūt: his ille solebat

Virus & occultę insidias cōtemnere mortis.

Tangere cęrulei squamas & colla draconis

Phasias ausa fuit: tantū Medeides herbe

Virgineęq; p̄ces poterāt: Hecatesq; liquores.

Marsus in ausoniis Vmbroꝝ vallibus inter

Serpentes impune cubat: libyęq; per agros

Abstulit: & luctu canos confecit amaro.

Aspice contorto Saulis conuicia relo

Inuidiaq; sotos inter cōiuiua plantus:

Et dauida inopem comitum cū paupere turba

Ire per obruptos deserta cacumina montes

Et certam nescire domū: regemq; sub antro

Deprehensum: potuit seruo mitescere: si nā

Intima tabificus viciasset pectora liuor.

Quid referā primos discordia semina fratres?

Et scelus & cāpos germana cæde madentes?

Prætereo vatem: nigri quem spiritus orci

Perculit & tristi clausit babilonia circo.

Ipsē diu ieiunia iacens ante ora ferarum

Atq; famelcentes animalia sæua lænas

Indomitum fregit superum pietate furorem.

Prætereo pulsum patria reducemq; camillum

Rapta panoptheo referentē signa tonanti.

Quis furor ingratos dux prestantissime ciues

Scypio! quæ fortuna tuam tulit aspera mentē?

Vt post euersas tyriæ carthaginiis arces

Partaq; bellādo libycæ cognomina gentis

Cum tua cōsiliis esset melioribus ætas

Vtilis & vires ad ciuica munera promptę

Iura fori & ciues & amatam liqueris urbem!

Num monuit pietas virides seruata per ānos

Publica priuatis preferre negocia rebus?

Causa malī liuor: suffusaq; lingua veneno

Tot clara inuictę molita extinguere laudis

Facta tot egregia partos virtute triūphos.

Qui rīgidos enses: qui ferrea bella subegit

Exul ob inuidiā patria migrare relicta

Cogitur: & duros interuersatur agrestes.

Ad Cereris cōuersus opus moresq; parentū

Qui pelusiace seruant cognomina lentis:

Et quibus illustrem fecere legumina famam:

Triptolemi curauit opes imitatus Osiris

Alcinoi sc̄p̄enis studiū ceu post ea magnus

Cesaris & sceptri posito splendore Diocles:

Hortorū didicit cultus. incidere vites:

Atq; piri secto malos infigere trunco

Quo fit adoptatis lignū bis fertile ramis.

Humectare solum riuis: ferroq; bicorni

Pectere luxuriem rerre: redolentia sulcis

Gramina virgineos induta rosaria vultus

Lilia: narcissos: violas. flentes hiacynthos.

Purpureisq; crocū folijs. mēthāq; thymūq;

O

cc i.

Pangere & innocuis vitam traducere curis.

Vnde viro forti damnū parat: inde salutem

Gignit: & ipse suo cadit ictus vulnere liuor:

Pluribus ex elsa vel opum vel honoris ab arce

Profuit ad modicę fortis cecidisse quietem:

Sicut enī quādo rutilat noctemq; rubenti

Ore fugat carbo in cineres atramq; fauillam

Soluitur: extinctis si cefferit ignibus ardor

Secula nulla timet: sic mens humana superbo

Tabescit fastu: rebusq; elata secundis

Torpet at ex secto vires euigilatoꝝ tumore.

Inceptum repetam⁹ inter: meremur auerni

Militiam famis & morbi pugneq; parentem:

Zoilus his actus stimulis hoc percitus estro

Inachis & quōdam populos cūvenit ad hōldē

Diuinū audaci dū carperet ore poetam. *g. filin*

Seu smyrnæ seu Meonij Colophonis alūnum

Regis ad imperiū pino suspensus ab alta

Tristia nūciacē fecit spectacula plæbi.

Sic pereat: quicūq; pios auferre labores

Nititur: & sacro vatū non parcit honori.

Cetera dicturū super his crudelis imago

Terruit inmanis mōstri venientis ad auras

Impete cū magno: fusis per terga colubris

Circū egrāt doīminā furie: maībusq; flagella:

Vincula. flāmiuomafq3 faces. & sanguine ticta

Tela ferūt: vehiſt plauſtro ſtridēte ſuppelleſ

Agonizans / puerus / rursus / puerus
Martia: lorice clipei. galeęq; micantes:

Conorūq; iube: strepitusq; auditur equorum:

Et procul hinc campus sonat omnis acuto.

Monstrum tertium Ira.

nam dicitur / a / p / i / d / u / m / m / i / n / i / s / t / a / n / s / n / a / m / d / i / c / i / t / u / r / a / n / t / i / o / r / e / s / q / u / i / d / a / m / u / n / g / u / o / r / u / m / d / i / c / i / t / u / r /
i Raminax: odiuq; parēs: mauortis alūna:

Secū acit̃ idomitū stygia de sede furorē

Stentorea qui voce tonat: qui gutture lato

Fulmine amittit / gressu / fons / digne / uox / saepe / culantur An
Eulminat: & rauco resonās clamore fugacem

illu gloriu *conit* *unibit & san/ sanu* *unibit* *dit unib*
metatuz *sanu*
 Pentagiam superat: mugire tonitrua dicas:

horribile *femina* *senect* *armata* *canon* *pinos* *sub*

Formicæ nemine & latas voce conantes
 In riuibus enfos alternâq; vulnera mittit.

In rigidos enses alternatq; vulnere mittit.
Sanguine *stilla* / *Duro* *idoneo* *ramula* *ita*
 Sanguine lento gravi vibrans hastilia ferro

Sanguinolenta graui vibrans nartina leno
plid / rousmbit / Citub / ruidob / riniun / prouat

Bella ciet: rixalq; mouens: noltemq; lacenell
9. fuesz hte la bid *fuerundit* *et mdrim* / *ingrunt* *omuli* / *obliqui*
Tempus

Labra manulq; tremit: lcentillant lumiatofu

Fulta superciliis. Itrepi & couitia lactans

Bacchatur. si forte aliquo nequit obliue pena
capere punit / collatione / a tempore oportuna / distulit

Sumere: vindictas in idonea tempora differt

Fitzodiū: quod longa fouens incendia pecc

[illegible]

Nil pēsi nil mentis habet: cito mobilis: expers

Consiliū: volat in pugnā: retinacula rumpit.

Lege modoq; carens: rabido stimulatā calore

Non ignes non arma timet: flammātia tantos

Pectora cōcipiūt accensi sanguinis estus:

Quo ferat immanis furor & grauis impet⁹ ire:

Fabula testiadæ priscis monet eruta chartis.

Cum ferus Oenides aprū Calidonia rura:

Vastantē premeret pcerū socialibus armis

Auxiliūq; canū spumanti concitus ira

Fulmineoq; fremēs aethola per agmina dēte

Irrumpebat aper: non illū dēsu virorum

Ti⁹ manechinnitus celeg⁹ tremefecit equor.

Strenuus arrectis hirsuto tergo⁹ setis

Flammiferis oculis syluas & retia rūpens:

Qua furor vrgebat rapido p spicula cursu

Perq; canū rictus venabulaq; ipsa ruebat.

Non secus hec rabies ardenti percita bile:

Luminibus cecis per aperta pericula fertur.

Eelsineos totiēns ciues in dira coegit

Excidia: & furiis trepidā inuoluētib⁹ urbem

In ferrū ruere: atq; securibux ardua tecta

Detrahēre & patrios flāmis violare penates

compulsi sunt / pateribus
Compulit: antiquosq; patrum delere labores.

postea quid / duntaxat / pateribus
Sed postq; domitis scelerū ceruicibus auctor

ultraque / sublevis / alle duntaxat
Occidit: & rutilos Serre concordia dentes

signa / mifer / pateribus
Signa tulit primis populus cū patribus alte

de fixis / vrbana / quies / radicibus / hesit
De fixis vrbana quies radicibus hesit:

atq; / gradu / semper / mansit / respública / firmo
Atq; gradu semper mansit respública firmo.

hec eadē / ravidū / couulso / pectore / syllam
Hec eadē ravidū couulso pectore syllam

ora / cruentatū / furibūda / animā / vomētem
Ora cruentatū furibūda animā vomētem

sacrilegā / celeri / rapuit / sub / tartara / fato
Sacrilegā celeri rapuit sub tartara fato.

viscera / natorū / manibus / lanianda / paternis
Viscera natorū manibus lanianda paternis

prebuit / Alcides / quom / lusus / imagine / falsa
Prebuit Alcides quom lusus imagine falsa

sanguine / sedauit / leta / dulciq; / fruētem
Sanguine sedauit leta dulciq; fruētem

pace / domū / fuit / ira / virū / quē / lusit / imago
Pace domū: fuit ira virū quē lusit imago.

ira / draconigenas / acies / cadmiq; / nepotes
Ira draconigenas acies cadmiq; nepotes:

fraternasq; / manus / alterna / cede / rubētes
Fraternasq; manus alterna cede rubētes

implicuit / longis / bellorum / ambagibus / ira
Implicuit longis bellorum ambagibus: ira

diruit / excelsas / vrbes / atq; / inclyta / quondā
Diruit excelsas vrbes: atq; inclyta quondā

oppida / regalesq; / domos / euertit / ab / actis
Oppida: regalesq; domos euertit ab actis

ciuib; / aerias / turres / deiecit / & / arcus
Ciuib;: aerias turres deiecit: & arcus

clara / triūphales / veterū / monumenta / laborū
Clara triūphales veterū monumenta laborū.

his / accensa / focis / italos / pulcherrima / regna
His accensa focis italos pulcherrima regna

et / magni / specimē / mundi / vexare / coacta / est
Et magni specimē mundi vexare coacta est

barbara / seuiques / & / inhumani / fera / vulgi
Barbara seuiques & inhumani fera vulgi

⊙

c c. iij.

Colluuiēs: Romā iudicio est. Syllanāq; tuscis
Vrbs diuisa vadis: nec non regina caputq;
Hetruscē quondā modo sola Bononia gentis.
Et vetus aprico recubans in culmine Derton
Cuius adhuc extant vacuis vestigia campis:
Semirutē moles: lapidū fracteq; columnē.
Vicula: singult⁹: lachrymas: suspiria: plāctus:
Pallorem: vigilesq; metus: tormēta: cruceq;
Verbēra: pestifero rorantia tela veneno
Protulit: atq; feris hoīm crudelibus artus
Obiectans: variis impleuit clādibus orbem.
Hinc multē exilio gentes aliena sequutæ
Regna suis orbe patriis: sic filia quondam
Tiresiē. gemini Manto post dura Creontis
Seruicia in Venetis molita paludibus urbē
Vixit: & extructę sua nomina tradidit arcī.
Laumedonti adē teucrū salamina petentem
Expulit ira patris. Quid te Neiphylas. Helle
Quid pfugū mēorē phrixū seuūq; athamāta?
Atq; nouercales furias odiūq; minaxq;
Adde Miceneū pēnas & funera regem
Matri intentantē: mēstasq; agamenonis edes:
Atq; sophocleo celebratos carmine planctus:

Adde phryges geminos Ante nora fluctuaz

Aeneā ignotū decorātes menib⁹ orbem. (gūq;

Hos aliosq; irē patriis a finibus actos

Longa per exilia & casus misere sinistros:

Hac rabie succensa feram priemeia cōiunx

Induit: & duplici creuerūt aggere dentes:

Longaq; sub geminis surgentia naribus ora.

Succensi mansere oculi: & truculenta minaci

Fronte supersilia: & latrans in pectore virus.

Quid memorem seque furias odiūq; parentis

Que miseros natī flammis fatalibus artus

Vltra necē fratrū: & matrē se oblita cremauit.

Vix ea finierā cum formidabilis ire

Castra sequēs aderat stygiis noua belua signis

Ingenti comitata manu: mendacia tectis

Vultib⁹ & trepidē dubia sub imagine fraudes

Ignotisq; doli sub vestibus agmen agebant:

In medio stipata graui regina tumultu

Tollebat nigra vmbrosam fulliginē frontem.

Quartum monstrum Philargyria.

a Vri sacra fames hęc est: rerūq; cupido

Improba: diuitias amor infinit⁹ habēdi

Hęc numini sitis ardescēs immensa vorago

Tartareis emissis vadis imitata rapaces
Vnguibus harpyas armataque gradibus ora
Dentibus in gyrum quales quantosque Elephanti
Aethiopes Indue ferunt: sinuatur in orbes:
Et nodos in se rediens coma densa figurat
Tempora nec velat sed agit suspensa tumorem
Undique surgentem nudaque recedit ab aure.
Nec solum vigilantes obeunt hirsuta rotundo
Tempora circui tu verum sub vertice cano
In ceruice micant oculi ceu florea ferta.
Effigies veteri vultusque simillimus argo:
Sed magis introrsum scrobibus subducta cauae
Lumina discedunt: setosaeque preminet atris
Sylva supercilij: macies squalorque per omne
Corpus: iners dicas monstrum: & vix ossibus heres.
Sed geminis quotiens opus est ita nititur alis,
Ut credas ferri boream Zephyrum per auras
Precipitem ve Notum: lucris si nuncia fama
Surgat: ut acceptus nares odor imbuat auri
Eleuat ingentes alas & lumine fixo
Visa petens quicquid falcatis vnguibus aufert:
Stulta suos nunquam venturum seruat in usus.
Sacra. deum. sanctas. leges. preclaraque gesta:

Scriptores rerū egregios. celebresq; poetas:

Qui procerū laudes chartis & nomina mādāt:

Et quicqd nō auget opes aduersa repellit.

Sola iuuant quę lucra ferūt: sint cētera quanq̃

Laudibus & precio dignissima cētera sordent.

Sicut hyperboreis rutilans in vallibus aurum

Gyphes amāt: auīdīq; tenent: vigilēsq; tuent̃

Vnde nec vtilitas operę precīūue laboris

Sed metus & clades oritur: sic pectus anhelū

Peruigilis monstri grauiore cupidinis estu

Feruet opes cumulās: quas olim pdig⁹ heres

Dissipet: & pingues ferat in cōiuiā mensas.

Pala sinu lato ex humeris decurrit in imos

Lapsa pedes: manīq; velāt extrema capaces

Brachia: quas vbi vult curuos demittit in vns

Vti hīs quotiēs op⁹ ē vel fingere mores (que.

Vel gestu simulare fidem vel fallere quēq;

Seu furtum celdre: man⁹ leuīs: apta rapinæ.

Perfida mēs: nullisq; potēs māsuescere dictis.

Indignas dignasq; pces surda accipit aure.

Vt proiecta bouis detractō grandia tergo

Viscera percipiens oculis vel nare sagaci

Vultur edax auīdo coruus ve famelicus ore

Couuolat ad resoluta graui conuiuia tabe:
Sic ad opes aurūq; cito sitis ista volatu
Fertur: & ad nudū spoliāns fragmēta breuesq;
Reliquias studiosa legit: gremioq; recondit.
Nec cōtenta bonis diuū quē munere tellus
Protulit in partē sceles: vocat astra deosq;
Exercetq; preces magicas: & consulit aras:
Inferosq; vocans manes altaria circum
Nocturnas adhibet vestes: tetroq; vapore
Orgia perlustrat: ducēsq; in puluere circum
Murmurat: & variis distinguit signa figuris.
Extaq; tyrrheno ritu scrutata requirit
Thesauros quē terra tegit: liuentia plumbi
Pondera: & argenti globulos viuentis & æra
Artifici mēdax vertit medicamine in aurū.
Falsaq; cū veris iungens cū doride bacchū
Cū gemmis fragiles hyalos cū palladis imbre
Miscet Aristei succos & cerea mella?
Mentitusq; novas fūco errorē faciente
Confectis senio deludit mercibus omne
Turpiter emporiū lucricq; libidine feruet:
Et totos hac arte dies cōsumit & annos.
Vtq; dies tristi sic nox abit anxia monstro: ⊕

Nullaq; pax vicio rodentibus intima curis
Pectora nulla quies: post turpia lucra diurnæ
Eraudis & ex legem questû; si lumina somnus
Occupat & duro furatur membra labori.
Pictus imaginibus formisq; fugacibus astat
Morpheus & variis fingit noua vultibus ora.
Vanaq; sopitos ludunt insomnia sensus:
Nam rerû tenues ymbbras simulacraq; seruans
Lubricus assiduus vt fluxibus ambulat humor
Et nunc sūma petens reptat nunc ima relapsus
Antra cauernosi capitis regat: itq; reditq;
Nunc iter obliquū sinuans: nunc tramite recto
Fertur: & ipse sibi redit obuius: aut agit arcum
In dextram leuamue cadens vt pellit & vrget:
Fumus & ingressi caua spiramēta vapores:
Sic rerû species variis concursibus: vt fors
Obtulit aut vsus vel vis incognita celi
Spirituūue potens industria nocte silenti
Diuerso ostentant diuersos ordine casus.
Ceū varias voces diuersaq; nomina rerum
Si nouus inuersis surgat compagibus ordo
Difformes eadē faciūt elementa figuras:
Hec duo Roma notis & amor cōpōim⁹ hisdē.

Tramite conuerso & retro redeuntē meatu.
Que simul achra magis vigilās exercet in vnū
Noctē reuertūtur: verisq; simillima formant.
Ostentatur opes cupido quia tempore lucis
Cogit opū species: & iter quod luce frequētāt
In tenebris repetūt & noto cālle recurrunt.
Cæcæq; præteritas imitantur somnia curas.
Quom tacitis ergo rediūt nox humida pennis
Atq; soporiferos niueis argentea bigis
Luna vehit radios: somnus per rura p vrbes
Spargit lætheo medicata papauera rore:
Et vigilēs abigit secreta incendia curas.
Pulsæ abeūt celeres ad tristia limina ditis:
Atq; leues herent sub opace frondibus lmi:
Vlmus enī diffusa comas & brachia late
Surgit ibi a validis radicibus: illius ergo
Muta sub vmbrosis habitāt quæ somnia ramis:
In thalamos hoīm & tenebrosa cubilia ducūt:
Dantq; suos illis vultus vocēq; habitūq;
Illa per obscuros capitū delapsa meatus
Ah vigilē subeunt animū: casusq; figuris
Mobilibus formāt: sopitaq; corda iacentum
Sollicitant: nec vana minus q̄ vera fatigant:

Interea circū vittus & anhela frequentes

Ora volant cure: moxq; vt sopor euolat intrāt

Mordaciq; secant iterū precordia rostro.

Hec est quę ticiū volucris ferit ore cruento

Aeternę natū penę eternoq; dolori.

Mōstrū igitur si quādo quies blād ita soporem

Reddidit aut auro insudat: sublataue furto

Semina frugifere Cereris: vel iania plangit

Horrea: vel dura decussos grandine fractus:

Effusamue fretis mercē deprehēsaue furta:

Atq; iterū tractat sub nocte negocia lucis:

Totaq; sub curis itvita simillima morti.

Hec aim turpi maculans & corpora labe

Querere cęlesti preciū pro mun ere iussit

Vanaq; composito mendacia fingere vultu

Quādo graue sacro morbū Naamanus iāne

Abluit & puerū spoliis oneravit & auro.

Hec eadē scelerū genitrix fraudūq; magistra

Reginam libycis posuitq; in collibus urbem

Aere viro. patriū spoliāns. peregrinaq; circum

Aequora: per rapidas syrtes. p barbara pellēs

Regna diu profugā terris iactauit & vnda.

Hec priaminatū: cui longa pepercerat ira

O

d di.

^{polidoro filius gaudi}
^{in bello haurio dicitur}
^{o saluti datus polio}
^{o multitudine dudu}
^{id est datus est et dno}
^{polidoro matrem dly}
^{rebus}
Martis & a patria procul obsidione latentem
^{adituri}
^{polidoro}
^{gladio}
^{dirigit}
Thraicio iuvene innocuū mucrone peremit.
^{o magnū caru}
^{multū}
^{pauci}
^{reperit}
Ah scelus ah dirū facinus multoq; piandū
^{hūc erba}
^{perit}
^{statis}
^{adulterum}
Sanguine primæue imherbē sub flore iuuentē
^{hūc}
^{fructus}
^{polidoro}
^{no}
^{fructus}
^{no}
^{fructus}
Ignarūq; doli puerū nil tale verentem
^{dirigit}
^{gladio}
^{fructus}
^{fructus}
Perfidus obtruncat: placidū rosei decus oris
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Et regale caput simplex sine crimine pectus
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Et natas ad sceptrā manus veniamq; precātes
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Vulnerat immitis repetito sepuis ictu.
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Prætereo concisa sui qui corpora nati
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Diis epulāda dedit: quiq; auro vēdidit urbē;
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Quisq; suū superans hostē superatus ab auro
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Exanimū phrygio versatū puluere corpus
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Misit ad extremos ignes patriūq; sepulchrū.
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Nō prece nō lachrymis mot⁹ nō voce paterna
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Nec misero casu querulī senis: immemor oīs
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Iusticie sola placatus munere tandem
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Hectora restituit priamo: sua pignora patri
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Quiq; per vndosū dulces ne perderet equos
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Diuitias retro conuersa naue per vndas
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Ad patriā & seuos rediit nō inscius hostes.
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Quiq; deū manibus rapiens pendentia dona
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
^{fructus}
Sacrilegens superū vanos irrisit honores.

Et qui surripuens auri duo milia pondo

Et lateres fufuos: fucata subintulit era.

Vt genus effrenū Nasamon q̄ versus i austru

Incolit iſiaco contermina rura canopo:

Naufragiis victum querens gaudere procellis

Turbinibusq̄ solet fufasq̄ p̄ equora merces

Colligit: & nautas ad punica littora pulſos

Auxiliū ſimulans violat. Sic improbus auri

Raptor in aduerſis quēq̄ ſi viderit anguſt.

Casibus exultat: fictoq̄ aſtutior ore

Dum p̄mittit opem ſpoliat, p̄damq̄ reportas

Celat: & exuuias occulto congerit antro:

Hec quoq̄ venalem (tanti q̄s crederet orcuſ?)

Esſe deū fecit: Semen celeſte piando

Progenitū ſclerū, diuinę mentis alūnum.

Virgineoq̄ alitū gremio: crimenq̄ volentem

Soluere: & antiquo contractā fomite labem.

Dira fames auri culpe regina parensq̄

Perdidit. indigno ſignatū verberare corpus:

Cōfixū caput: & duplici manantia rore

Pectora: pallentesq̄ genas: frontemq̄ cadētē

Ingratę moriens plebi mōſtrabat ab alta

Arbore: purpureū terra abſorbente cruorem.

O

d dū

audacia auctorit / ingurgit / comoda /
Hec opera: hi fructus hec gaudia metis auare.

no gaudens / audacia /
Hic memor antiqui sceleris dum tristitia fletu

morbi / de ppa nati / angustis /
Funera virgineę prolis: largoq; maderent

lacrimarum / maderent / prope /
Imbre genę vidi ex alto telluris hiatu

fidem / ingredit / seruitudo /
Deformę prodire choru: Sartagine lata

multis / angustis /
Signifer armatus vestigia lentus agebat:

multis /
Quem confusa cohors cultris armisq; popinę

aurata /
Pressa sequebatur: patinas vnctosq; lebetes

plena /
Visceraq; oblogis verubus confossa gerebat:

horum /
His comes in bellu turmis veniebat inertis

adon /
Turba canu gressu: quoru cutis aspera multa

fluxerat /
Fluxerat in scabiem: sanieq; fluentia linguis

ulcera /
Ulcera linguebant: & crebo ardentia morfu

scalpebant /
Scalpebant terga: & scabras prurigine clunes:

Quintum Monstrum Gastrimargia.

Oc quoq; cebereis monstru de faucibus exit

Ridiculū: nā pigue caput: frōs pmiēt alta

Labra. genas. oculosq; tumēs: sub gutture la-

Surgit: & inflatu tollit cutis vuīda pectus. (to

Trita. brevis: maculata mero & pigue die vestis

Vix rhenes clunemq; tegit: ventremq; profusū.

Raraq; collisis egre vestigia mutat

Poplitibus: curuis putruere sub vnguibus esce

Ad lumbos: ad utrūq; latus lachrymātia circū

Tuceta: & guttis suspensa fluentibus herent

Sumina: lapsus adeps iter & vestigia signat.

Oenophoro leua armata ē. ab domie dextra.

Ante cibos quam pressa graui sub fāsse priores

Concoxit naturas novas super ingerit offas.

Impatiens famis: escaurū infinita vorago

Pocula praeesa manu sitis iplacabilis haurit:

Et crebro exhilarat bacchus conuiuia potu.

Garrula: lēta. salax: petulās. iprouida: turpis.

Immemor: idocilis: leuis: ebria: delira somno

Semper olet: naresq; graui cōtristat odore:

Talis erat multo spumans Silenus hiaccho

Quom capitis nutu in collum curuatus aselli

Ceruicem super atq; iubas stillante saliuā

Risus erat faunis nymphisq; colētib; agros.

Concaua nō tantū maris absorbere charybdis

Dicitur a Calabris que diuidit arua pelori.

Quantū hec ingluuies vini demergit i aluū:

Hirsutam setis aluū densaq; comantem

Pube: per humentes it grex teterrim⁹ vmbras

Grege olim sylle infestus vaticq; tragedo:

Et pingui sudore cutem depalsitur vdam:

O

d d iij.

^{mior dulcor / qm pmo durgit eand}
Blandior ingressu primo semeleia proles

^{sub plet / coimio / munit / omnis munit}
Incalet: atq; vias fumos exhalat in omnes

^{claudit / munit / munit / a pueris}
Concluditq; aditus: per quos a pectoris antro

^{ratio / roimuit / munit / a pueris}
Spiritus ascendit curuas in verticis edes:

^{q / a datione / munit / a pueris}
Nā nebule feruente mero per guttura pigues

^{opunt / munit / a pueris}
Attoniti capitis sumam voluūt in arcem.

^{q / a datione / munit / a pueris}
pugnaq; fit: validis alti mens incola tecti

^{q / a datione / munit / a pueris}
Defensura suū limen succingitur armis.

^{q / a datione / munit / a pueris}
Sed conata diu bacchantem extinguere fumū

^{q / a datione / munit / a pueris}
Victa fugit: victor subiens penetralia Bacch⁹

^{q / a datione / munit / a pueris}
Cui comes it sopor & torto dementia gressu

^{q / a datione / munit / a pueris}
Percerebri humentesq; sinus animeq; sacellū

^{q / a datione / munit / a pueris}
Letheo spargens haustos de flumine rores

^{q / a datione / munit / a pueris}
Inducit somnos hebetes & morphea doctum

^{q / a datione / munit / a pueris}
Fallere imaginib⁹: nocturnaq; figere mōstra:

^{q / a datione / munit / a pueris}
pondere pressa dei cōuiuent lumina crebris

^{q / a datione / munit / a pueris}
Nutibus: & placide nequeūt obistere nocti.

^{q / a datione / munit / a pueris}
Lingua loquax prius & nullis obnoxia viclis

^{q / a datione / munit / a pueris}
Iam delusa labat: verba imbecillia presso

^{q / a datione / munit / a pueris}
Fine cadunt: blefo sonus euanesce ab ore:

^{q / a datione / munit / a pueris}
Labentēq; pluit per mentū barba saliuam.

^{q / a datione / munit / a pueris}
Qualis in ymbroso Protheus mutabilis atro

^{q / a datione / munit / a pueris}
Pressus Aristeo iacuit qua Carpathus inter

Niligenas clarâq; Rhodō caput extulit vndis:

Qualis in occidua pugna Anteusharena

Et ferus emōiē victore sub hercule taurus

Fusus humi cubuit. Qualis minois in ede

Seruiūz eructans spumantē sanguine prēdā

Cecropio: qualisq; cauo sub carcere plena

Cerberus ingenti diffundit viscera campo:

Talis in immundo vinosum belua corpus

Pulvere distendit: tumidam sic explicat aluū:

Aegraq; tnybato sic deicit ordine membra.

Nunc vētosa tument: nūc contrahit ilia flatus

Alternisq; sonat vocis via murmure rauco:

Pectus & ora lauat tepido fumantia rore

Sudor: & vndantes currūt per tempora riui:

Somniaq; occurrūt: pigues sūt somia mensæ.

Atq; coro nati fuso crateres hīaccho:

At celerēs nūc labra bibūt nūc humida muscē

Lūina nūc bifido rimantur tempora rostro.

Dū loquor & turpis moror ad spectacula mōz

Ecce noue gētis rsonās fragor ipulit aures: (stri

Et tellus noua castra vomens ingentia fudit

Agmina: q; cāpis imissa patentibus omnes

Compleuere vias: & culta noualia: nec iam

1. qui corio obint. a
pauentis quando qui
membra dardindit. p
rat nūc apud reli
oli erunt pendit
londit. etiam ordin
oli erunt lūis vzi

1. in corio a. a. a. a.
qui lūidit. corio
adā dardindit. p
ut nūc pendit nū
prouit ad aures

1. in corio a. a. a. a.
qui lūidit. corio
adā dardindit. p
ut nūc pendit nū
prouit ad aures

1. in corio a. a. a. a.
qui lūidit. corio
adā dardindit. p
ut nūc pendit nū
prouit ad aures

Rus capit has acies: & nō numerabile vulgus.

Vicinas intrare vrbes incendere templa.

Visa cohors & ferre nouas in menia flammās.

Signa sequebantur merentes ordine turmæ.

Composito: signa arc' erāt: fax: tela: pharetræ:

Et q̄q̄ hec essent hostilia castra: genusq̄

Pe stiferū: ridere tamen facilesq̄ choreas

Ducere p̄mixtis leta ad conuiuiā turbis:

Suadebant fieriq̄ leues cū carmine ludos.

Dux erat his formosa venus: suspensa cupido

Filius hastili longo vexilla ferebat:

In gremio matris molliq̄ in veste volutus

Insidias: locus & varias excogitat artes:

Calamitatū liber. ii. Sextū Mōstrū Luxuria.

Aec fera cocyti de tristibus

enatat vndis

Ore nitens: animo macula

ta: simillima sorbo

Quod nitido tristes claudēs in cortice succos

Decipit ignaros: morsuq̄ venenat amaro.

Illecebris & fraude potens astuq̄ dolisq̄

Dimicat: & vultu pacem prætendit amico.

Hanc contra certare caue: cōtendere vinci est:

^{supra duxit / fugit}
^{videtur}
Vincere terga dare: & retro vestigia ferre:

^{mirat / a}
^{formidit / mirabilis}
Fulget in egregio decor in superabilis ore:

^{multa duxit / admodum / pulchritudinem / mirabilis / auctoritas}
Ornatuq; iuuat formā: ligat auricolorem

^{lucida hinc / monita / sumus / caput / dicitur / p. m. b. a}
Luthea victa comā: molles q̄ fusa per armos

^{suauiter / uenusta / paulatim / circumdant / a rotunditate}
Leniter inflexos sensim finitur in orbes.

^{alba}
^{unpla dicitur / ad illas p. b. a. dicitur}
Candida frons lateq; patens ad tēpora currit.

^{lucida / pilis p. omnes / inguitur / oculi}
Clara superciliis velantur lumina nigris.

^{p. m. b. a}
^{supra dicitur}
Picta genas: pressi sub honestis naribus oris

^{aurata / a legem a rotunditate}
^{ornamenta / ad robur}
Purpureos coheūt imitantia labra colores:

^{aurata / a legem a rotunditate}
^{ornamenta / ad robur}
Aurea procero teretiq; monilia collo

^{aurata / a legem a rotunditate}
^{ornamenta / ad robur}
Pyrgote lis celata manu: formatus in illis:

^{qualis erat dicitur / a legem a rotunditate}
^{ornamenta / ad robur}
Qualis erat viuens pastor formosus Adonis

^{aurata / a legem a rotunditate}
^{ornamenta / ad robur}
pendet: & intextis viridi curuamine ramis

^{aurata / a legem a rotunditate}
^{ornamenta / ad robur}
Myrtus opus cingit: gemineq; in frōde colūbe

^{aurata / a legem a rotunditate}
^{ornamenta / ad robur}
Mutua porrecto collibant oscula rostro.

Cum graditur tenui sūmū bulla aurea pectus

Verberat applausu: pstringit eburneavestem

Fibula coccineā: textoq; subalbicat auro

Corpus: & exiliū fila inter serica veste

Lacteus apparet mixtus cū sanguine candor

Qualis odoratis pesti quę nascitur hortis

Est rosa confusis rutilante coloribus albo:

Rara sinū chlamis: & visu penetrabilis ambit:

reddidit illa dicitur
gloriosissimum illa
ritu aperiunt dicitur
largis habundantia
inguitur flagrantia
omnis est caput
ad a famam et dicitur
nas modum quid
vago cunctis dicitur
quid vlt dicitur
quibz cunctis dicitur
cariorum subdignum
sepia gloria dicitur
dicitur an et ro
ab eis exponit
adno et m. b. a
ab hostibz dicitur
api p. m. b. a
dicitur dicitur
p. m. b. a
omnis lingua dicitur
m. b. a
colo quid a aliud
augustinus m. b. a
quid vlt dicitur
m. b. a
dicitur dicitur
blundum dicitur
ad dicitur
m. b. a
ostendit qz ad a
m. b. a
est dicitur et a dicitur
ab cunctis ab
dicitur quid dicitur
gamisali dicitur
dicitur illi m. b. a
dicitur dicitur
m. b. a
m. b. a
m. b. a

dicitur vlt dicitur quid m. b. a
dicitur dicitur dicitur
dicitur dicitur dicitur
dicitur dicitur dicitur
dicitur dicitur dicitur
dicitur dicitur dicitur

*ma placens uno
audent quod populus
unda et de limba
ma placens uno
et cum omni oris amas
et pluit eundem laborum*

Albaq; sub tenui cutis interlucet amictu.

Ingeminos orbes glomerata vtrinque tumescunt

Pectora: zona sin⁹ cohibet baccata fluentes:

Gēma hūeros nō vna tegit digitosq; micātes:

Hoc habitu ad rīpas phrygii simeontis amatū

Ibat ad Anchysen: marti velamine in isto

Est cōgressa: cauo dū vir sudaret in antro

Mole sub ętnea: qua fortibus ęra lacertis

Voluit in ardēti durus fornace pyragmon:

Qualis erat tyrios ludens Europa per agros

Siue per hybleas errans Proserpina valles

Cū cyane in liquidū fluxit mutata liquorem.

Qualis in ornatu libyco sidonia mater

Comptior: & festis solenni more diebus

Cū nuribus phrygiis multo spectabilis auro

Tyndaris ad diuę veniens Tritonidis arcem

Seu quales ineunt regum conuiuia nuptæ

Buxea cū lętos modulatur tibia cantus

Tale super picto per rura p oppida curru

Progressiēs mōstrū nūc hos nūc vulnerat illos

Luminibus motis apte gestuq; venusto

Obuia diffusos crines vestemq; decoris

Motibus impellens diuinū spargit odorem

Aura: sonat tenui ludens vaga bracteavento:

Ore pudicicia simulat castumque ruborem:

Nam magis innocuo si sit coniuncta pudori

Forma mouet: condita graui comitate venustas

Accendit rapidos furis afflantibus ignes.

Hec sunt illa quibus veneris puer arma superbit:

Et quibus imperium terris quesivit & alto.

Hinc hominem surgit crucians insania mentes:

Quae dulces abigit somnos: quae pallida reddit

Ora: parit gemitus: in amaros lumina fletus

Soluit & in totum suspiria seminat orbem.

Mira huius natura ferè: non ense ne hasta

Vincitur: inter equos toraces inter ahenos

Per galeas conosque truces incedit inermis.

Nuda manus: sine toracis sine cassidis usu:

Concita in hostilem victrix agit eseda turbam:

Præteriensque hominem castra imbecillia ridet.

Martia fert Macedo terretes in bella farissas:

At sythice longis utuntur amzaones hastis.

Romulide certant pilis: celeresque catheras

Barbarus aduersos gallus iaculatur in hestes

Parthus equo versis pugnat fugiente sagittis

Sunt varii mores: usus non omnibus idem

carminis per opem parat
radu modus
unum aliquid
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Milite: nō omne ypnis genus vtitur armis:

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Sunt isti sua tela ioci risusq; modestis

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Nutibus & pulchro ridentia lumina vultu:

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Dura quibus penetrat cōpagib⁹ era solitis

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Scutaq; multiplici chalybis circūdataveste.

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Scit paris & neasq; pius scit durus Achilles:

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Alchidesq; Iouis proles: scit Iuppiter ipse

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Sepe feræ insidiis factus fera. cygnus. & aurū.

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Scit crudelis idē Theseus: victorq; medusæ

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Cuius adhuc retinēt illustrē sydera prædam.

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Hoc regina modo Babilonya pasyphaeq;

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Sic bacchi delusa parens: sic & phaetontis

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Victa cupidineo mater quæ languit igne:

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Venatrixq; soror phæbi: scit lamia rupes.

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Hæc fera adulteriū parit incestusq; nefandos:

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Stupraq; & igne scel⁹ dignū quo barbara quō

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Abstulit imixtis sulfur quiquurbia flāmis. (dā

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Nunc lacus est. vbi tūc hoies errare solebant:

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Et qua pentapolis regio fuit equora lentus

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Pigra liquor vestit: qui mortua corpora sorbet.

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Viua gerit tergo: sceleris monumēta vetusti.

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Hæc venerē dixere patres: quā spumēs hūor

carminis dimittit
indis citus et p
in omnes dimittit
ita comitibus ducit
nos coluntur ut id
dirat modum in na
ita ducit punit
dimittit
Progenuit: leniq; salo delata propinquū

Littus vt applicuit placido per pectora lapsu

Se insinuans delubra sibi quesiuit & aras.

Flamma latēs venis Ven⁹ ē: furor ossib⁹ herēs

Hinc locus hinc frater satus est q̄ tela facemq̄

Gestat: & auratis sine lumine militat alis:

Omnibus has natura potens & prouida curas

Addidit hos stimulos atq̄ hūc aiantibus ignē:

Quod prestat magis ossa calet: ven⁹ acrior vr

Nā meliora magis phidēs natura perire: (get

Ad genus augēdū flammis grauioribus instāt.

Ast hoiem cui plus diuini luminis auctor

Tradidit: & fletu voluit rationis habenis

Legibus hūc certis iussit cohibere furorem:

Imposuitq̄ modū veneri: ne plurib⁹ vna

Nubat: vt vnus cōiunx sit cōiugis vnus.

Hinc ples. hūc sancta fides: & honesta feracis

Copula conubii: legis mysteria nostre.

Sed venus hos mores naturēq̄ addita frena

Non patitur: nulloq̄ potest māsuēscere viclo:

Ac velut vnda fluēs pronus qua colligit ānis

Si solitos misso tardaueris oblice cursus

Murmurat: & claustris furit indignata teneri.

Perlustrāsq̄ aditum tumet: & spumātia terga

O

c e. i.

Eleuat: & molem fluxus quę intercipit vrgens
Pondere crescenti semper cōuellere tentat.
Et tandem euerso celerē trahit aggere cursum
Assuetum periternotisque dat oscula ripis.
Sic venus iniectis crescente libidine vinculis
Vento inflata calet: pedibusque repagula vicēs
Libera pernicem facto rapit agmine gressum.
Ite procul iuuenes simplex & credula turba
Pręda eritis: dabitis penas: hec belua thysben
Hec Cynire natam rapuit: scyllamque paterno
Crine ream: preti sobole lotidesque puellas.
Ite viri procul: ite nurus: hec belua tinxit
Cede maritales thalamos & sanguine lemnō
Hec iras hec bella parit: circūspice campis
Que stygiis errant vmbras pallere videbis
Tristitiaque premi: & rubrum sudantia rorem
Tela coronari myrto: & nūc ire per vmbras
Pallentes vmbras nemorū senosaque lustra
Et nunc ere graues vestigia ferre per hastas
Nūc per equos: has dura ven⁹ certare coegit.
Pulueremque aspergi: & grauibus sudare sub armis:
Atque pati geminū duplici sub marte furorem.
Dicta sub exiguo claudatur vt omnia versu

^{diuitias} Diuitias. ^{animū} animū. ^{corpus} corpus ^{necat} necat. ^{inficit} inficit. ^{aufert} aufert.

^{talibus} Talibus ^{exultans} exultans ^{armis} armis & ^{milite} milite ^{tanto} tanto

^{multa} Multa ^{cathenatis} cathenatis ^{heroū} heroū ^{milia} milia ^{secum} secum

^{ducebat} Ducebat ^{manibus} manibus: ^{nitidosq} nitidosq; ^{p oia} p oia ^{flores} flores

^{compita} Compita ^{iactabat} iactabat. ^{violas} violas. ^{hiacynthon} hiacynthon & ^{alba} alba

^{lilia} Lilia: ^{purpureasq} purpureasq; ^{rosas} rosas. ^{amarathon} Amarathon. ^{anethi} Anethi

^{gramen} Gramen ^{odoriferū} odoriferū ^{casias} Casias. & ^{cynnama} cynnama ^{nardi} nardi

^{semina} Semina & ^{assyrie} assyrie ^{dederāt} dederāt ^{que} que ^{balsama} balsama ^{syluę} syluę:

^{narcisum} Narcisum, ^{croceasq} croceasq; ^{comas} comas ^{rutilantia} rutilantia ^{fila} fila.

^{sed} Sed ^{passim} passim ^{infeste} infeste ^{iactis} iactis ^{de} de ^{floribus} floribus ^{herbe} herbe

^{surgebā} Surgebā: ^{quas} quas ^{gignit} gignit ^{ager} ager ^{sardous} sardous ^{amaris} amaris

^{frondibus} Frondibus: & ^{taxus} taxus. ^{tristiq} tristiq; ^{absinthia} absinthia ^{succo} succo:

^{mordentis} Mordentis ^{genus} genus ^{urtice} urtice: ^{curuisq} curuisq; ^{rubera} rubera

^{dentibus} Dentibus: & ^{tribuli} tribuli ^{titimallus} titimallus ^{inane} inane ^{cicuta} Cicuta

^{germen} Germen: & ^{erecte} erecte ^{tollūt} tollūt ^{que} que ^{hastilia} hastilia ^{lentes} lentes:

^{omnigeniq} Omnigeniq; ^{seges} seges ^{subit} subit ^{importuna} importuna ^{veneni} veneni.

^{dumq} Dumq; ^{oculis} oculis ^{abiēs} abiēs ^{agmē} agmē ^{sequor} sequor ^{ultia} ultia ^{pigris} pigris

^{passibus} Passibus ^{umbroso} umbroso ^{gens} gens ^{ascendebat} ascendebat ^{ab} ab ^{orco} orco:

^{gens} Gens ^{ohscura} ohscura ^{carens} carens ^{titulis} titulis. ^{ingloria} ingloria. ^{laudum} laudum

^{indigna} Indigna. ^{vulgus} vulgus ^{inops} inops. ^{proles} proles ^{ignara} ignara ^{laborū} laborū:

^{segnis} Segnis. ^{iners} iners. ^{timida} timida ^{pictum} pictum ^{testudine} testudine ^{velum} velum

^{anteferens} Anteferens ^{ibat} ibat ^{torpor} torpor: ^{sine} sine ^{nomine} nomine ^{longa} longa

^{turba} Turba ^{sequebatur} sequebatur ^{pompa} pompa: ^{dux} dux ^{ultima} ultima ^{castra} castra

^{sub q} ^{ad} ^{na} ^{diriorū} ^{hominū} ^{ex} ^{ce} ⁱⁱ ^{gratia} ^{reluctat} ^{ostendit} ^{magis} ^{admirat} ⁱⁿ ^{qui} ^{dabat} ^{quod} ^{populū} ^{postulat} ^{aut} ^{illa} ⁱⁿ ^{peruenit} ^{quadrata} ^{hic} ^{nam} ^{illa} ^{quod} ^{sequit} ^{agere} ^{quod} ^{ada}

Annalibus
 multum sunt utique
 ulque amorem singi
 lii. Annalibus
 etiam ordine labori
 malis q. ut gustat
 etiam laboris ut ut
 ita facta ut aut p
 ut gustat et singi
 illamque didici
 ut utrumque histo
 a cura ut ppe nam
 in narrando quibus
 mundis dixerunt hi
 ut ut narrat et qu
 id ppe videri d
 toria graphi histo
 historiari singulor
 et apud ut p
 sunt

Cuncta facit: ceu si vitreo sub gurgite virga
 Mersa sit aërio quia corpore densior vnda est
 Ingentem sparsa mentitur imagine formam
 Sic hoim falso deludit acidia vultu
 Spem minuēs aīmosq; premēs operūq; futura
 Prēmia deridēs: cōtemni fulmen & ignes
 Tartareos frustra docet phlegetonta timeri
 Aecon & minoa negat: nullū Rhadamantho
 Iudiciū tribuit: fædeq; libidinis vsum
 Et veneris concedit opus: conuiuia ventris
 Ingluuiem laudat: sic lentus pectora torpor
 Occupat: & pigras ita vincit inertia mentes:
 Instructis laute mensis si copia detur
 Indulget: quesita vorat: sed quærere nescit:
 Inde graues curæ longæuq; tædia surgunt.
 Sic nocet hoc mōstrū: & iustis conatib⁹ obstās
 Suadet ab obsænis quæri solatia rebus.
 Hoc in honoratū scelus ignauūq; sequūtur
 Ignotæ triste scq; anime: quas nulla futuri
 Cura nec æternæ stimulauit gloria famæ.
 Sitamen hoc quædā retinēt ex ordine nomen
 Non sua sed virtus illos laudata priorum
 Vel genus exelsæ gentis: vel regia virga

Pigritia torpor

pigritia artus libi

nosq; et amorem

apud patet et ad

lit condit de gēto

altius qui in dila

ta aduenerunt

on de adulterant

mentis agitur qm

facit adulter

propheta et est dū

qub erat dū

colat pui npi

qub artus

qz pigritia inquit et

caus sibi inprossat

da nuntiat pig

opulub hominib

no requit inopi

spiritus animos

in futuri

ignotæ triste scq

anime: quas nulla futuri

cura nec æternæ stimulauit gloria famæ.

Sitamen hoc quædā retinēt ex ordine nomen

non sua sed virtus illos laudata priorum

vel genus exelsæ gentis: vel regia virga

^{stamina sunt} ^{supplicatio} ^{mulierum} ^{nono fugit}
Stamina deposuit tandē: & de plæbe fugaci

^{requirit} ^{in armis militum}
Componens raras acies cum milite pigro

^{exit} ^{delin} ^{carminibus}
Exiit in pugnā: molles talaribus armos

^{habens humeros} ^{molis} ^{molysa}
Assuetum tunicis clypei grauis ereus umbo

^{repulit} ^{horrida} ^{ipsum} ^{draco} ^{intra} ^{idcirco}
Pressit: vt horribilis pugne caua buccina signū

^{audans palus} ^{ultrius arduus} ^{idcirco} ^{humidit} ^{durum}
Aedidit: vt rigidū campos ingressa patentes

^{sonitu} ^{inducunt} ^{sonitus} ^{belli} ^{bellum}
Terrifico cantu cecinit vox bellica martem

^{humis} ^{sonitu} ^{inducit} ^{lagoribus} ^{in multis} ^{ars}
Et leuis insonuit crebris hinnitibus aura:

^{obstupuit} ^{obstupuit} ^{luminis} ^{zeli} ^{intra} ^{intra}
Obriguit: stupuere oculi: liquere tremantes

^{dimisit} ^{ambo} ^{intra} ^{intra}
Lora man⁹: Clypeusq; cadēs (res digna triū

^{illud} ^{adit} ^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Formicā oppssit veteris de sāguie natā (pho)

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Myrmiones quē Myrmidonū gen⁹ acre viros

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Aedidit excussum est rostri de forpice granū

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Et tristem moriens liquit sub puluere vitam.

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Non poterat tanta armorū dux mole sepultus

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Etanto sine cæde pedem subducere bello?

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Talis in ignauo regnabat pectore virtus:

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Post clarū facinus fugit: solitūq; cubile

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Depositis repetens armis se misit in ignes

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Femineæ semper mores imitat⁹ & artes

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Hoc animi fortis moriens opus edidit vnum.

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
i Staregūt orbē scelerūq; licētia regnat.

^{intra} ^{intra} ^{intra} ^{intra}
Relligio cōtepta iacet: spretusq; deorū

^{honor /} ^{indulgentia /} ^{inimicitia /}
Cultus abijt: tritaq; fides iam pallida veste

^{capitula /} ^{pudibundum /}
Infirmis titubant pedibus: pessundata legum

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Maestas: tot mōstra pios immania mores

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Inuasere: silet probitas: pudor exulat: alas

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Explicat ad limen pietas reditura paternum:

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Vilis & attrita virtus in veste relictis

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Vrbibus egrediens loca per deserta vagatur

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Solaq; nā merces laus. gloria. fama. triūphus.

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Gaudia. pax: success⁹: honor. reuerētia: cult⁹.

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Maestas. fauor. imperiū. populiq; secures

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Virtutū comites olim dū pinguia curuo

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Iuggera scindebat consul Romanus aratro

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Et dū prima suis gaudebat ouilibus etas

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
In scelerū fugere domos. dolus. arma. rapinæ

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Furta: venena: neces: veneres: iūria: fraudes:

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Insignes celebrant solēni laude triumphos.

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Pallida velato virtus abscondita vultu

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Qualis it amisso mulier viduata marito

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Visa sub ambiguo nocturne lumine lunę

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Sępius est: & sola die lugere per vmbas

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Per loca syluosas inter frigentia valles

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Qua driades habitant vbi fessa q̄scit oreas

^{inimicitia /} ^{lata curia /} ^{inimicitia /}
Est audita procul tales effundere questus.

probat / carnis Querimonia virtutis. *non dicit / ad virtutis*

probat / carnis c Vr ego quę magni sũ semie nata tonātis *antiquos / a nobis / fidem / alio*

divulgator Et celeste genus senior sublimib⁹ astris *quando fortassis / regum*

moribus / arguit Deseror: hūanifue vnquā fortasse negavi *intra potest*

no dicit / quid Rebus opē: vel forte meis non amplius armis *tato regum*

no fortis / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē Mun d⁹ eget: Curnūc tātō surgente tumultu

divulgator Debilis hęchoim soboles tot milia cōtra *aliqua / virtutis / a nobis / potest*

no dicit Ditigenū nostra nullū munimen ab arte *nobis / ad carnis*

inquit Postulāt: An valide nō sunt ad prelia vires? *tato / virtutis / inquit / solus*

no dicit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē Nonne acies totidē: nōne est industria nobis?

no dicit Nōne animi: liceat de me mihi vera fateri *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Fortunę domitrix ego sũ scelerūq; flagellū: *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Semper tela manu ferimus: cū crimine semp *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Si genus hūanū poscat: sunt aspera bella: *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Imprōptu nobis & opes: & miles: & arma: *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Vtq; hoīem tuear superūq; in tect a reportem *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Incolumen stygias omnis demolior artes *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Ars mea mortales ad olympica regna deūq; *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Hortari monstrare vias quibus itur in altum *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Aethera: sum mediū dirimēs iter orbita recto *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Limite qua mōstrant adhuc vestigia patrum: *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Qua veteres cēlo digni petiere tonantis *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

no dicit Limē: vbi nitidis sunt lactea flumina campis. *inquit / carnis / pro / rōta / talis / multitudinē*

Nescio delicias: nullū insidiosa voluptas

Mecum fedus habet: mihi lis de limite regni

Cum viciis: multūq; inter cōtraria pugno

Namq; meos inter regnū mihi cōtigit hostes

Me labor assiduus validā facit: ocia frangunt.

Et quotiens opus est armis exterrita nullis

Congredior vinci & succūbere nescia: si quod

Pondus ab aduersis iniectū est casibus equa

Mente fero: ipsa hoīem doceo variasq; p artes.

Erudiens paucis diis immortalibus annis

Per similem reddo: sine me cognoscere rerū

Non licuit causas: per me pulcherrima mūdi

Machina quę miris subiectum legibus orbem

Temperat expresso rapidi patet ordine celi.

Me sine quę in magno nūeris elemēta ligātur

Corpore non poterāt: nec ros nec fulmia sciri.

Me duce nota soli vis est & mobilis vnde.

Me quoq; summa patris pietas iterp̄te constat

Vnaq; cū duplici simplex essentia partu.

Ipsa feros hoīm docui cōponere mores:

Ipsa Solonigenas leges precepta lycurgi.

Plebiscita numē: manni consulta draconis:

Bissenasq; dedi tabulas: & ferrea iura.

Me duce regnarūt belus beliq; nepotes

Et Perse libyciq; duces: me pside Roma

Floruit: & lata rerū ditione potita est.

Ipsa comes graiis adērā quom Troica contra

Pergama depulsis ex Aulide nauibus ibant:

Me duce romanus tyrias radicitus arces

Eruit: & solymas turres: bimarēq; corinthum.

Atq; syracusios Arethuse mænia muros.

Belliger extremas duce me tulit arma pvrbes

Bacchus: & ardentes victricia signa per idos:

Nyseamq; locans Arabis de nomine Nysæ

Dixit: & ad teretes hederas cōiūgere thyrsos

Pāpineasq; comas tremulis agitare corymbis

Menades instituens dionysia festa quotannis

Iussit ab eo fieri solennia pube.

Ipsa ego cōbustæ retinēt quę nomia mam mæ

Femineas ad equos turmas & ad arma pavi.

Plæbis ego solymæ siccis vestigia plantis

Per maris erecti pendentes vndiq; fluctus

Murorū in speciē vada phæbo icognita duxi

Me quoq; prima viros ratis inuētrice per altū

Aequor & audacitūlit aureavellera cursu.

Alcides tot monstra meis deformia vicit

Viribus: Et quicquid musis phœboque vestutas

Ascripsit nostrum est: Vates ego sanctaque vatum

Pectora melleflui diuino nectaris imbre

Largius irroro: dulciq; aspergine lustro.

Fons ego Castalli: Pallas ego nomina plura

Res eadem: Non sum morbo confecta nec anis:

Incorrupta, virens, immortalisque remansi.

Celestes etenim nihil in me motibus orbes

Sidera nil radiis possunt: nil lumine tinea.

Post igitur tantorum operum experimenta fidemque

Deferor ignotis errans in gloria campis.

Overe ingrata & metitorum oblita meorum

Secula nec pristæ quicquid seruantia laudis.

O Numa romulidum sanctissime me: vosque Catoes

Mascula progenies: tuque o metuande securi

Et celtæ spolio insignis Torquate superbo:

Vosque gen⁹ Decij egregium: tuque optime Quirite

Eximium primæ decus: & tu magne quiritem

Maxime: quo Cæsar fortuna & crimine tantum

Clarior est vobis ista cum gente profana

Iudicibus si fas esset contendere coram:

Dicere veridicis causam sermonibus ausim.

Sola queri possum: mecumque sub Illice muta

O

ff. i.

Testis ubi nemo nisi numina conscia recti

Arguere ingratas gentes oblitaq; mores

Corda meos: mea sit tacitis querimonia syluis

Nota: nec ad stolidi veniat consortia vulgi.

Patrona mea causa caret: quia pectora plena

Perfidie festuq; animos tollente superba

Ire peranfractus audet impune malorum:

Aduersasq; sibi leges inimicaq; iura

Frangere & audaci culpas defendere vultu.

Propterea sanctis ratio cum moribus vrbes

Iam fugit & magni rector moderaminis ordo

Posthabitis terre solū regit æthera curis.

Sceptra scelus rapuit: positis custodibus omis

Scrutatur regni fines aditusq; tuetur.

Scire pati sanctum est: parte deus oibus equā

Seruitij imperiūq; dedit: nō omnia semper

Astra: sed alternis nūc hoc nūc imperat illud.

Delia regnabat mūdīq; tenebat habenas.

Cum moles equanda ioui consurgeret: & cum

Saxa giganteæ voluebant ardua vires.

Tum primum ignotis hoīes sermonibus vsi

Distinctosq; habuere sonos. duce marte pfusū

Aequor in aërios misit vada cerula montes.

Triste reluctando non est leue vincere fatum

Conariq; polos & fortia sydera cōtra

Nauis vt aduersa remo cum impellitur vnda

Fortia in totis incumbant brachia neruis

Ictibus & crebris insistent nō vincitur amnis.

Cadendum est: leges in idonea tēpora nostre

Perueniēt dabitur nostris sua moribus ætas.

Nec quod sola vager doleo: perdenda virorū

Milia tot tantamq; dari prēdā queror ōrco.

Non pereo deserta: perit qui deserit: error

Alligat errantem: mea si tamen ora fuisset

Fas hominī viuumq; decus formamq; tueri

Non illum blandis vnquā peritura voluptas

Flecteret illecebris nec ficto falleret ore.

Sed mihi secerū voluit pater esse decorem

Vt labor obluctans iniucundiq; dolores

Humanos acuant animos: post perdita primę

Munera iusticiæ veterūq; infausta parentum

Exilia & pressos iniecto fomite sensus.

Omiserū mortale genus Quid debuit vltra

Pro te proq; tua deus attentare salute?

Vltra immortales aīos sup addidit artes

Ornamētū ingens: sociam me tradidit ipsum

⓪

ff. ij.

Se tibi pollicitus: celi tibi limen apertum:
Et fugis auctorem: seruatoremq; ducemq;
Et chaos obscurū claro preponis olympo:
Vlympo sedes ubi sunt: & templa tonantis:
Qui niue nō albet: nulloq; madescit ab ibre:
Nec quatitur ventis: nec fulmie vapulat villo.
Gliscit ibi sine fine quies sine fine voluptas
Pax eterna: iubar stellis & apolline maius:
Ah gen⁹ ingratum: fera mens ignobile semē:
Degeneres animę: mores imiticia ferarum
Progenies: tali proles indigna parente.
Nam pater est de⁹ ipse tibi: tibi maxima tell⁹
Paret & illius dono tibi militat aer.
Vnda subest: seruitq; tibi neptunia doris.
Tu refugis: patremq; negas: tot dona ferentem
Dissimulas: Quę pena tuis erroribus equa ē?
Quę sceleris tormenta tuo debentur? & audes
Astriferos oculis spectare rebellibus orbes?
Astra tibi clariq; suis quos aspicias ignes
Motibus imperio patris hæc alimēta mīstrāt.
Dum tibi dūq; tuo patri se subiicit orbis
Totus & assiduo properans obtemperat vsu
Tu veneri insudas: auidiq; voragine ventris

Rumperis escarū ferēs graue pōdus anhelas.
Sed quid ego in tales nil profutura querelas
Effluo? cur lachrymis oculos singultibus ora
Ne quicq̃ indulges? tua quur enīserat iste
Corda dolor quōdā florēs mō languida virt⁹
Et videt & iusta librat deus omnia lance.
Ipse ubi tempus erit nos in violata reducet
Regna memor: pater ipse meas vlciscitur iras.
Singultus inferna palus & verbera dira
Audiet. & tristes vmbas vlulare sub altis
Inter sulfureos erebi fornacibus ignes:
Interea lucos posito merore silentes
Tuta colam: vilesq; casas: ignota latebo:
Vt postq̃ diti sat erit vicioq; litatum:
Nobilibus succurram animis. & laspa reducā
In mediū certis vestigia finibus arcens.
Sepius audita est & talibus vsa querelis
Dicitur in syluis virtus nemorūq; p vmbas:
Vna camēnarū saltus tū forte per illos
Præteriens sacrūq; petens heliconā notauit
Sigula: & huic nostrę dedit ī scribēda papyro.
Vt si vipereę stimulis accensa Megere
Natorū impietas fuget & discordia matrem

O

ff. iiii.

Exilioq; procul peregrinū inuiscere mundum
Urgeat illa licet casu afflictaetur amaro
Et tepido lachrymā lauet ora signūq; liquore
Nil crudele tamen natis nihil optat acerbum:
Nam patiens natura pios nō deserit ignes.
Immo suū liceat si quando reuiscere limen
In dulces ruet amplexus: dabit oscula notis
Frontibus: & tristes vīcet singulibus iras.
Sic virtus hoīm dux: & fidissima custos
Quāuis pulsa graues gemitus lamētaq; fūdit
Prōpta tamē nostris semper succurrere rebus
Errores gemit hūanos: gemit ebrīa corda:
Et quacūq; potest non desinit arte mederi.
Fēdera mortales orci cū rege superbo
Cēlitibus spretis iniere: datiq; ligati
Obsidibus seruare fidem coguntur auerno
Per medias vrbes colubris crinita Megēra
Sanguineisq; caput vittis intorta flagello
In scelera & culpas hoīes vrgere laborat:
Criminis & pēnē dux hortatrixq; malorum
Fronte truci toruo vultu conatur Erinny.
Sceptra tenens iudex solio plutonius alto
Ius populis dicit, leges periere deorum.

Hinc iræ venere deū. morbiq; famelq;
Improba: quæ steriles nîmiū versata per agros
Hactenus intercæpît opes & credita sulcis
Semina: nosq; pati ieiunia longa coegit
Hinc bella armorūq; sonans discordia motu:
Nam quia mens hoīm mores oblita pudicos
Degenerat noxis semper crescentibus arma
Nos terrena p̄munt & nos deus vrget ab alto
Multipliciq; graues luimus sub iudice p̄enas.

Noua lactura rei christianæ.

a Spicis impiū nostrę lacerūq; labansq;
Gentis vt hostili totiēs certamine cēsū
Sanguine barbaricos spoliūq; recētibus agros
Impleat: & nostra pinguescat Achaica tellus
Cede madēs: iā græc⁹ ager Machometia iura
Iam patitur seruile iugū ritusq; nefandos
Insula qua pelopis muro circūdedit isthmon:
Qua fluit Alphæi sicutis potandus in agris
Eurotæq; liquor: qua surgit thracius æmus
Æmus: cui⁹ apex niueis candoribus albens
Adriacos fluct⁹ euxinaq; littora cernit:
Qua videt ætholas vrbes Aracynth⁹ ab altis
Rupibus & curuis Acheloia flumina ripis

Vsq̃ pruínosos ístri glacialís ad amnes
Thraícíosq̃ sín⁹: bímares vbi bosphoros vndas
Arctat & europes Asiam dístínguit ab orís
Quaq̃ sinu curuo tethys ægæa recurrit
Ad Mityleneas arces lesbónq̃ sup̃bam
Et tenedō priamíq̃ domos: vbi xātus ab altís
Se sínuat phrygiæ descendens vallibus idæ
Imperiū machomætus hēt: crucibusq̃ fugatís
Per quōdā nostras ínsignía barbara turre
Apparent: captæ mutatis legibus vrbes
Dedídícere fidē & sanctæ mystería Romæ.
Hęc noua: sed vetus est lōge víctoría maior.
Pamphíllū Cílicūq̃ lares vbi mænia Cydnus
Persea fondata manu labentibus vndís
Partít Alexandrívada per lustrata natatu
At cur paule tuos paterís seruire penates?
Paule pater vident vt sæuis tua patria tarfos:
Subiaceat domínis: fideíq̃ vt fædera sanctæ
Ruperít: & legis seruet commenta nefandæ?
Surge: tuo pater ense tuos defende nepotes
Quā gerís aduersas feriat rōphæa cohortes.
Cappadoces phrygíí vírides vbi flumíe rípas
Curuat: & argutos audít meander olores:

Et veteres Eneti Carres ubi dicitur ortum
Auguriū lycii. pontus: pontus: bithynia diues
Hanibalis tumulo insignis. lidiq; vetustū
Vnde genus tuscis: fuluas ubi voluit arenas
Diuitibus pactolus aquis hęc omnia nostris
Hostibus & rigido parent inuita tyranno.
Heu quot singultus. heu quot suspiria matres
In viduis laribus ducunt & cęlibe tecto
Quarū parua feri rupuerūt pignora thraces.
Bistomiq; eqtes: Capti pueri atq; puellę
Flumine perfusi sacro fideiq; elementa
Iam docti sua qui christo iam vota precesq;
Curuantes genua ante aras offerre solebant
Seruitū dominis miserū crudelibus inter
Vel persas immite genus venere vel indos.
Qui tenuit solymos colles & ditia quondam
Regna palestine: totum cui paruīt: olim
Cęsarie Anthiochiq; solū: qua mitis horontes
Currīt: & immissis urbem dīsterninat vndis.
Cui maur⁹ seruire solet: quę barbara Mēphis
Horruit: & dubia surgens ab origine Nilus:
Qui gelidū Tana in domuit: victricia signa
Ethiopes scythicūq; gelu qui protulit vltra

Turiferosq; arabes libanicoq; repentis odores
Et iuga caucasiis quę rupibus ardua surgunt.
Victor ouans Christo p̄no mō pulsus ab orbe
Amisissis asię regnis magnoq; potentis
Europę spacio extremas male possidet oras:
Nā partē hesperię dederat cui nomina Bety
Murus habet petiturq; domo macōetis ibera
Hęc cladē nobis scel⁹ attulit: Heu graue nō
Dedecus auctori: nostri iam pēnitet illum!
Tutelę piget assūptę veterūq; laborum
Atq; dati nostra pro libertate cruoris:
Sī tranquilla quies & tristibus ocia curis
Libera me sinerent sanctos inuiscere fontes
Et totos heliconā dies cōsumere circū
Prima salutiferi repetens exordia christi
Ad suprema meū venisset tempora carmen:
Actaq; tentassem maiori singula versu
Texere: & annales melioribus ędere chartis:
Sed nec summa sequi trepidū fastigia tempus
Me sinīt: & cæci vis formidata venenī,
Nostra brevis veloxq; ętas & plena laborum
Nil altū tentare sinīt: contermīna meta est
Carceribus: cōiuncta neci subiectaq; fato

Vita fugit. paruo occasus discrimine ab ortu
Distat. & innūeris premiū breue cladib⁹ euū.
Pauca tamen ne me ignauū trīstiq³ iacentem
Desidia inueniat miseræ lux vltima vitæ
Subiiciam: magni quotiens benefacta parētis
Voluimus a curis animo fugiente caducis
Lucida cæruleis ceu toto e nubibus orbe
Solabiens monstrat ratio q̄ turpe nocensq³
Sīt nō iussa sequi superū & cōtemnere diuos
Atq³ dei iustas quotiens a limite fixo
Iusticię illecti vicio discedimus iras
Insinuat: mitesq³ dari pro crimine pænas
Et nostrū maiora scelus tormenta mærerī.

Commemoratio beneficiorum christi.

a Nte salutarī q̄ tolleret vnda lauacro

Crīmē & iratī valuas aperiret olympi
Aera deos hoīes & ligna carentia vitæ
Esse ratī lectas pecudes & debita cēlo
Orgia ponebat furdīs altaribus ante
Facta manu simulachra sui cultoris & arte.
Numina fallebant sīculos Erycina colonos:
Iuppiter a libycis quī nomina sumit harenis
Ethiopes solisq³ domos ardore perustas:

Gnosciacos Dictynna lares: & rura Caystri:
Meotisque lacus: & clari regna thoantis
Iussit ubi humanum spargi dea sua cruorem.
Perfida cecropiam Iussit Rhamnusia plæbem.
Attica cecropios pallas: Rhodō altus apollo:
Orthigiāque breuē micone giarōque ligatam:
At tyriē Iuno lybicas Chartaginis arces:
Thraiciisque samī circundata fluctibus arua:
Barbara cornigerū Mēphis plorabat Osirim:
Letaque percusso pubes egiptia sistro
Inachię celebres veniebat ad isidis aras.
Dindyma per cybelēque phryges resonantia galli
Sacra dabant matri diuū: per Cargara & idam
Buxea multiforī stridebat tibia cantu
Tympanaque: audito strepitu de rupibus altis
Precipites ibant Damne luccosque petebant
Dorcales ignotos & inaccessas conualles.
Festa corymbifero Thias renouabat hiaccho.
Et tepidas cornu ductus caper ibat ad aras.
Roma panomphæo sacrauerat alta tonanti
Limina solennes crebro visura triumphos:
Pastaque Clitumni virides armenta per agros:
Sic alię variis deluse erroribus vrbes.

Numinibus fictis aras & diuite cultu
Ardua ponebant pario de marmore templa.
Sepe quidem vino tanq̃ de corpore voces
Et confusa dabant veteres oracula diui.
Sicut apud delphos in pua phocide nigris
Speluncę latebris clausis vocalis Apollo.
Sicut chaonie phębo illabente volucres
Et caua Cumeū spelęa sonantia carmen:
Verū hęc vel fallax hoīm versucia fecit
Vel stygię mentes auium per nescia certis
Motibus hūanū fingeabant guttura murmur
Formabantq; leues per cōcaua saxa loquelas:
Et quod syderei radiis coeuntibus ignes
Monstrabant caute populis multo āte futurū
Siue per auguriū seu per vatū ora canebant.
Diuinoscq; sibi cultus curasq; parere
Artibus his solitę turbas & credula vulgi
Mobilis ambigua fallebant pectora voce.
Non tulit hoc magni proles ęterna parentis:
Et stygiis ergo canibus ludibria dixit
Semper erit mortale genus: nunq̃ue vereri
Nos discent manes: audacia ditis auari
Improba sic impune meos inuadet honores
O gg.i.

Semper! & obscuri plebs abiciosa profundí
Sic perget sese superis equare deos?
Ibo: & terrenū lustrabo incognitus orbem.
Nec patrias repetam sedes cēlūue priusq̃
Cerberus & trepidi me regia senserit Orci.
Non vada nō furiae nō ferrea claustra vetabūt
Nigra per & phēbi radiis incognita regna
Ferre grad⁹: horrore tremēs vlulubūt Erinīs
Et caua terrífico quatientur tartara motu.
Flāmeus obscuros phlegetō p̃ suscitāt ignes
Saxa rotans mæstoq̃ acheron q̃ labitur amne
Cocytīq̃ graues parientia flumina luctus
Et liquor inducens lētheę obliuía lymphæ
Prēcipites sistēt cursus retroq̃ redibunt:
Et sua sulfureos repetent exordia fontes.
Cum mea vox aditus cæcos ingressa pfundæ
Noctis & insolitū penetrabit tartara lumem
Luce repentina chaos & fumosa baratri
Atria clarescent: vbī pallida frondibus hærēt
Somnia: tenariis reuocabo a sedibus vmbra
Infantes vmbra patrū quos longa sub altí
Carceris includunt obscuro vīcula circo
Propterea placidam tetrīs inducite pacem

Sidera qui regitis diui qui volutis orbes.
Ut dū bella gero cū principe gentis auerne
Sentiat occultam ferri sibi terra salutem:
Iā trepidāt magnosq; pauēt aduersa tumultu
Castra: dies numerat pluto: tempusq; volutū
Colligit aduentusq; meos vestigat & ortus:
Nocturnas cogūt acies: cursantq; per altum
Aera: & ingenti strepitu mortalia terrent
Pectora: montanos apices atq; ardua saxa
Terribili quatiūt motu: pecudumq; per ora
Insolitas fingunt voces: egiptia pallent
Sollicito simulachra metu: suspirat anubi:
Fatidicosq; legens vates examinat omnes
Peruigil historias & celi cogitat ignes:
Ipse igitur diuos linquēs & limen olympi
Aetheriasq; domos deus ad mortalia regna
Terrenosq; lares medio dum frigida cursu
Suspiceret cancrū nox inclinata sub vrsam
Venit: & angustam tenuit pręsepia sedem:
Tunchyberna gelu torpebant arua sereno
Et matutino siccatū frigore gramen
Perdiderat vernū demissa fronte colorem:
Pigraq; nocturnis albebant rura pruinis:
O gg. ij.

Tūc Rhodopes hemiq; nīues iuga sūma leua
Altī⁹: & nīueo surgebāt aggere mōtes: (bāt
Nudaq; ramo sē tenebāt brachia quercus:
Et syluas aquilo virīdī spoliarat honore:
Prēuius q̄oa sanctos a perfide reges
Ignis & insolitis radians splendoribus ardor
Misit ad infantis parua incunabula christi.
Ipse sub humana velatus imagine mundi
Conditor: vt tetigit matura virilibus annis.
Tempora nascentis iaciens primordia sæclī
Ante quaterdenis ieiunia longa diebus
Pertulit: & sacro mox irroratus ab amne
Abstulit errorum tenebras: noctisq; profūda
Nubila: longeuūq; chaos finiuit ab alto
Vndiq; diffundēs illatam cardine lucem:
Extinctis oculis aciem lumenq; peremptum
Restituens opus ignotum nostrisq; negatum
Viribus: aerios tractus solemq; videri
Fecit: & insuetū terrę cæliq; decoram.
Sicca per equoreos fixit vestigia fluctus:
Admirata nouū credebat Ariona Thetys
Cū cythara curuos inter delphinas euntem:
Mox vbi vi propria tutos suspendere passus

Vidit: & humanis liquidas iter esse per vndas
Gressibus hæc nō est audax industria dixit
Romane virtutis. aquę sensere tonantem.
Hæc ait. & fugiens imas se torfit in vndas:
Imperio ventorū iras pelagicę furorem
Pressit: in excelso galilei verticę montis
Ora: manus oculos & pectora sancta beato
Lumine perfusus patuit de⁹: æthere lapsum
Numen & albenti vestitū nubis amictu
Astitit: auri comi sonuit globus aeris ingens:
Carmine nō magico nō vi medicaminis vlla
Defunctos iterū vitam reuocauit in artus.
Emigrare leues animas retroq; reuerti
Obstupuit: celereq; fremens pluto induit iras
Languida quę nulla potis est humana iuuare
Ars ope: per vicos gradiēs per rura per vbes
Nūc prece nūc solo sanabat corpora tactu.
Sancta dei tenuem pietas induta figuram
Nō pertesa rudes aīos moribūdaq; membra
Ferre nec ęstiuo graciles aspergere plantas
Pulvere nec luteis vestigia ponere campis
Erubuit: tolerare famē pasciq; per agros
Graminibus vitreoq; sitim restringere riuo
O gg. iii.

Dulce fuit: coluitq; inopū cōsortia: tantus
Ardor in accenso regnabat pectore: tantis
Curahat studiis hūana negocia: ut ipsum
Aethera iam posset seseq; oblita videri:
Ante ipsam quot quot hoīm cōponere mores
Conati statuere modū normamq; dedere
Viuēdi. vel pro certis incerta fuerunt
Falsaue pro veris vel nō perfecta loquuti.
Hinc pater omnipotens aīos miseratus inertes
Atq; imbecilles sensus & pectora tarda
Immensum quo reserauit ab æthere lumen:
Progeniemq; suam summo demisit olympo
Hęc sunt illa: quibus deus instaurare caducū
Naturę labentis opus: tentauit: & omni
Conatus studio veteres auertere morbos
Ut patrias sordes crimenq; aboleret auitum
Legit inauditū fati genus: illita fuso
Sanguine & ardentī liuentia verberare membra
Perfossūq; caput terebrataq; tempora duris
Sentibus erexit miles romanus in altum
Aera: frigentes planctas proiectaq; longe
Brachia & humentes oculos & pectus apertū
Contrectosq; pio crines barbaramq; cruore

In gratę moriens plębı mōstrabat ab alta
Arbore: & ingenti mortem clamore ciebat.
Cuius ad interitū cæpere elementa moueri:
Sol genuit nigroq; caput velauit amictu:
Contremuit tellus: timuit mare: palluit aer:
Et collisa graui sonuerunt marmora planctu.
Hæc fuit atra dies & lamentabile tempus
Cum subito media tenebris in luce subortis
Lumē in horribilē fugit sine nubibus vmbra:
Aurea cū vernus retineret vellera titan
Longaq; longinquæ contraria sidera libræ.
Sic est partu salus homini: longęuaq; primę
Cū gemitu & lachrymis deleta iūria culpe est
Immemores tantı populus patresq; laboris
Neglecto superū cultu spretoq; tonantis
Imperio baccho indulgent veneriq; ministrāt:
Sacra ferūt auro: numis altaria condunt:
Auro vina libant: auro laquearia fulgent:
Scorta tegūt gemmis: canibus cōuiuia ponūt:
Sordet in exili virtus incognita veste:
Exuuiis inopum culti dītesq; rapinis
Successu elati superos Acherontaq; rident.
Propterea hostilis rabies insurgit & ira

Corda micāt: marmora nou⁹ fert p̄lia mauorū:
Aufoniæ labētur opes: nā claustra liburnæ
Præteriens angusta viæ: per rura tīmaui
Qua ferus argentī gotus descendit ab axe
Seu qua pīcenī superū mare littoris oras
Alluit epīrū dirimens & iapygīs arua
Turcorū ingentē paruus vomit angul⁹ vndā
Bisq; patēs expertus iter magno agmīe miles
Veloces ascēdit equos: sonuere pharetrę
Cornipedū crebris resonant hīnnitibus auræ
Vallib⁹ in mediis: & quadrupedante tumultu
Auditur longe strepitus clamorq; virotū
Sublati quotiens æstu rapiente vapores
Alta petūt piceoq; tegūt velamine cælum:
Et noua tēpestas clausisq; sonantiā ventis
Nubila per cēli tractus voluuntur apertos:
Rugitu ingenti resonans volata aere grando
Pulsa noto boreaue: tremūt cū rupibus alpes
Tunc fracta si nube fragor subit ima profūde
Vallis: & impulsu nemorū & telluris opacę
Vndiq; cōprehensus fugit atq; repellitur aer:
Aerīi montes clamant: magnoq; boatu
Antra sonant: stygiū dicas mugire baratrū:

Horrida per cāpos procul exaudita pauentes
Corda ferit gelido strages hūana timore
Tale sonat longo populatrix agmine turba
Ore manu teloq; minax sitibundaq; nostri
Sanguinis irrumpit: scopulosa ceraunia lugēt:
Sylua vetus dodona timet gemuere molossi
Rura soli. tremūt omīs ager: pauet adria pōd'
Classis: & adductū peregrino remige martē.
Trās mare trās idos nabathęaq; rēgna nefāda
Gentis in auxiliū rutilo volat Eurus ab ortu
Impiger: & firme captat iam littora terrę:
Butroti iā culmē habet: summasq; per arces
Dirrachij stridēs frondosa cacumina curuat.
Velaq; iā sinuans proras ærataq; rostra
Vertit in Italiā: salit equor: & vnda carinas
Ausoniam versus sensim leuat: atq; secundum
Spondet iter: culpanq; moras neptunia doris
Per noctē ad nautas ita circū littora clamat.

Tēpora murtigenę quid idonea pdītis. ite
Ite lares italos & fundamēta malorū
Romuleas arces & pontificalia tecta
Colluuiem scelerū temerate fauētibus auris:
Ite citi quādo astra vocāt quādo omīa mādāt

Numina: flammantí mauors quíd cogítet ore
Cerníte saturní facies infensa latínis
Quídvelít: atq; Iouē lētos nō íre per ígnes
Suspícite: & qua fata vocant cōuertíte proras:
Aetheriq; mentes quibus est tutela latínę
Gentís ab occulto bella hęc immíssa videntes
Imperío patrís & longa clade esse lítandum
Imbelles hærent: atq; ín sua regna furorem
Ire sinunt: Romaq; alío fugere relictā
Cēde noua veteres culpas abolere necesse est:
Ecce tarentínis vacuas ín collibus vrbes
Et nudas custode domos & líttus ín erme
Milíte deseruít dux parthen opꝛus abacto.
hetruscas populata domos mō trās íuga pulso
Marte ꝑ emiliā & venetos bacchatur erinnys.
Nec vos immensū dírimít mare: transitus vna
Nocte breuís calabros tēmas exponet í agros.
Vix spatío maíore fretū díffundítur ístud
Quā quod adhuc fama notū est athamātídol
Et vada leādrí crebro sulcata natatu. helles:
Ite quíd ābígítis? vobís est debíta tellus
Itala quí phrygíos domuístís & hellada: gētes
Oenatrię ducunt genus ab radicibus illís.

Quis pallanteū veterē quis cōdidit albam?
Hoc opus ēneę: pfugit Archadīs illud.
Dardanius phrīgīa veniēs Antenor ab īda
Euganeīs latā statuit sub collibus urbem:
Quę supereſt tripliciq; ſedet munimie cicta:
Parrasi; piſas: pubes ſpartana tarentū
Struxit: & imperiū Daunus partitus & agros
Cū diomede fuit cuius tenet īſula notū
Nomē adhuc: ſunt qui auſoniā de noiē dicam
Auſoni; laertiade de ſanguine olyſſis.
Progeniti: quid ſurētum tyrrhenaq; dicam
Regna: quibus lydi frater tyrrhenus ab agris
Meoniis aſiæ ſortes & fata ſecutus
Attulit & leges alia & nomina fixit:
Et phaetontiades loca per montana ligyſtus
Errantes populos domuīt: liguresq; vocauīt.
Sardoum tenuīt littus ſatus hercule magno
Sardus: & agraīis Curni deſcendit origo:
Roma phrīgū labor eſt: capuanaq; mēnia Mā
Filia dircei vatis poſt condita tecta (to
Et clarij delubra dei comes addita lydis
Cū duce tyrrheno venetos annauīt ad agros.
Tybur ab argolicis poſitū: locrenſibus aīax

Auctor: ab argiuis volsci fundata Coracis
Oppida. Quid scopulis segnes heretis i istis?
Vestra nec aspicitis sese ostentantia regna
Arduus hesperio vobis garganus ab orbe
Ostentat sublime caput: cum mane colorat
Sol nouus oppositos quoque lampade montes
Cernimus excelsas umbris in rupibus arces
Picenisque iugis albentia menia: clamat
Vos ab oliuiferis letissima collibus ancon
Brachiaque in portus pandit sinuata capaces
Amplexura rates & susceptura benigno
Maumeti genus hospitio: faultrixque futura.
Gloria vos eterna manet: generosa nepotes
Facta legent: patrumque volens exempla iuuentus
Magna sequi pugnas animosior ibit i omnes:
Et partas augebit opes: natosque per artes
Ingenuas ducet virtus audita parentum.
Sic viuet longæuus honos & fama superstes
Per populos ibit late: Si troius heres
Ista per iratum diis aduersantibus æquor
Nauibus amissis & milite cepit inermi
Arua quid hæc delecta man⁹ cõgestaque classis
Fæta armis animisque ducum numeroque virorum

Moliri poterit: longo iam vincitis quo:
Nec fugere a vestris audet victoria castris:
Vos imane gen⁹ Thracas & marte superbos
Nubigenas seuque satas Isione gentes
Atque pelectronios laphithas vicistis: & omne
Euboiam: Pelopisq; domos: altaque corinthum:
Euxinum pelagus vestrum est: & lata propoutis:
Ioniumq; fretum: leto vos Adria vultu
Nunc vocat: & fines thetys quae cigit hetruscos
Et minor est vobis audacia viribus: ite
Diuitias. Aurum. pecus. & sola pingua vobis
Hesperij seruant. istis audete potiri:
In vetitas non itis opes in vestra venitis.
Heredis non hostis erunt: aenotria regna
Cum vestre ditionis erunt: modo possidet hostis
Ausonia: patiturque truces inuita tyrannos.
Nocte dieque gemunt vrbes: durumque recusant
Fere iugum: populi tensis ad sidera palmis
Maturare rogant: ita se finire labores
Aerumnasque putant: & libertate potiri:

Calamitatum Liber Tertius.

O

hh. i.

liquit uncorum soluit
bonum distulit quibus
malos fuit qd
unus fuit aut ad
arma x

t

ALIBVS Indomitas mentes
& barbara corda
Irritat dea saeva maris:
de littore classis

Soluitur: & nostros venit euersura penates.
Chaoniae nostris vicine finibus alpes
Acclamant: & saxa cauis quae plurima pendet
Rupibus acceptas confuso murmure voces
Conglomerant: nec clara finit respondeat echo.
Magnus apud manes itala de gente coacto
Agmine pompeius rogat ad sua mœnia mitti
Italię laturus opem: sub pectore forti
Viuat adhuc patrię pietas: stimulatq; sepultū
Libertatis amor: pondus mortale necari
Si potuit: ve teres animo post funera vires
Mansere: & prisci viuat non immemor eui
Sollicitusq; hisdem curis: quę Romulus æuo
Grandior his acuit dictis: 1. Magne meorum
Immortalis honos & gloria summa nepotum:
I cōmune bonuz serua: quādo hec tibi semper
Cura fuit: totū pietas tua nota per orbem:
Imperio dignū nostre te fecerat urbis:
Cēlo alitet visum ē: cælū culpāre quis audeat!

I patriū defēde solū: quando itala virtus
Vsq̃ adeo cecidit quando germania quandā
Armipotens nūc lenta iacet nec cēsarīs vllum
Audet opus Cēsar: genus hoc ignobile gētis
Barbaricę procul auso nūis a finibus arce.
Te pontus: te noui arabs: te grēcia & omne
Aegeū ionīūq; fretū: te punica tellus:
Tyrrhenū magis equitasti classibus æquor:
Te ligur alpinęq; niues te sensit hiberus
Galliāq; & latis ingens germania campis
Per freta per campos victricia signa tulisti:
Regna. vrbes. maria. & terras felicibus armis
Calcasti: totusq; tuos miratus honores
Orbis vt indigno raptū te vulnere nouit.
Ingemuit: fleuere arabes: fleuere sabeī:
Indus: & extremi flerunt tua funera seres:
I. decus Aufonię: regno suppose cadenti
Ingentes humeros & fortia pectora tantis
Fluctibus opponas: magnę teq; obiice cladi:
Cōmunes tutare domos: communia serua
Regna mea fundata manu: sententia fratri
Ista remo sedet: it curij deciq; precantur
Id numā cēlicolū cultor sanctiq; catones

hh.ii.

Id populus patresq; rogant: ne despice gentē
Nate tuā: Viden vt campis tam multa virorū
Milia prestantum generosis frontibus errent
Elysiis: te nemo tamen prestantur ore
Nō aīo melior nec ad horrida prōptior arma
Te externi nostriq; duces venerantur: & ipse
Depositis odijs causis liuore sepulto

Tullius ore

inno laudat reliqui

in laudibus suis ut

propter ut ramuli de

rostrum et simili de

diuino abducentur de

usque pro reliquiis de

in sapientibus et bonis

et suadentibus suis hi in laudibus

et adquirebant ut de

phrygiensibus

Te prefert Cēsar: se maioremq; fatetur.

Quādoquidē pietas & nescia rumpere leges

Dignior est sceptro & regni diademate virt⁹.

Hac p̄ce mot⁹ erat: mētēq; mouebat ad arces

Antiquas artes belli martisque laborem:

Cum pater eloquij culto sic Tullius ore

Elexit ab inceptis animos. cetūq; resoluit.

Magne pater nostri generis: tuq; optie ciuis:

Optime dux: patrieq; ingens pietatis amator:

Quem ciues colui āte alios dū vita manebat:

Ferre vrbi auxiliū frustra meditamur: olympi

Ipse pater qui regna tenet qui fulmīa torquet

Sic statuit: scelus hāc hoīm sibi suscitāt iram:

Diuisę excitis se seditionibus vrbes

Ausonię lacerāt: vna intra mænia liuor

Ambitio nummiq; sitis corrumpere mores

Felices animę sedem quibus etheris alti
Iupiter indulget possunt ea fata mouere
Nos orbis quondam domini seruimus auerno
Fata regunt illę: terrenaq; regna gubernant.
Verte alio mentem: nec nos ea cura fatiget
Sit satis exilio nobis leuiore teneri.
His animę dictis cętu siluere relicto.
Interea nostras odiis flagrantibus vrbes
Exercent furie: per rura: per opida sequit
Martis opus: petriq; domus polluta fluenti
Marcescit luxu: nulla hic archana reuelo
Non ignota loquor: liceat vulgata referre
Sic vrbes populiq; ferunt: hic rumor ab austro
Cimerios vltra latices per opaca silentis
Claustra vie: sale concreto qua plurima crescit
Stiria frigentes scythię penetrauit in agros:
Venit ad herculeis per iberũ gadibus equor
Qua subit excelsam Thetis interflua calpen
Ad vada gangaridũ: magno q; proximagange
Rura tenent: gēmasq; legunt: ea fama per omnē
Iam uetus Europā mores extirpat honestos:
Sanctus ager scurris: venerabilis ara cinedis
Seruit: honorande diuũ ganimedibus ędes.

Quid miramur opes recidiuaq; surgere tecta:

Turis odorati globulos & cynamma vendit

Mollis arabs: tyrui vestes & muricis imbrem:

Indus ebur: croceum cylices & Tmolus odorē

Mel siculi: ferrum chalybes: tenuissima serēs

Vellera: cretenses mollissima viua? tanager

Pernices mercatur equos: venalia nobis

Templa. Sacerdotes. altaria. sacra. coronæ:

Ignes. tura. preces celum est venale. deusq;

Xyste pater fidei custos omniūq; magister:

Quas bon⁹ effuso moriens in sanguine pastor

Abluit etatis damnosa licentia nostræ:

Quam veterum semper crescens incuria patrū.

Et sceleri pandens aditū moresq; seueros

Aduersata parit tua sentiat arma: coherce

Hæc vitæ: accipite ramos preme falce vagantes:

Namq; feros fructus & tristē frugibus umbrā

Fert inculta: iacēs cererē necat: occupat agrū.

Mille sub his latebre foliis: & mille rapaces

Hæc habitant sub fronde feræ: vulpesq; lupiq;

Mitiq; inuadūt laniantq; animalia passim

Sic cicurū genus omne perit: per ouilia regnāt

Sæuus aper: tygres rapide: truculenta leonū

*omnes rursus et isti ceteri sunt domus sine maxime sunt. Sed rursus alii quid sunt sunt
alii rursus alii maxime et alii volutab maxime et alii sunt ad agendum sine maxime
et agendum rursus q. maxime sunt*

*hic ceteri
hic maxime sunt. Aludis a
ceteri dicitur q. si in
maxime et rursus in
dicitur maxime maxime
fideliter maxime et
non solum non sunt fructus
boni opus sed si fructus
agrum aduicibus et
et non sunt fructus et
studiosus qui agrum
et fructus ad maxime
agrum agrum
q. ceteri sunt domus et
ceteri sunt quibus sunt
agrum alud maxime
et maxime
ceteri
ceteri rursus agrum
ceteri sunt ceteri de omni
ad maxime domus
domus et lupus sunt
rursus ceteri lupus
rursus q. domus*

^{relozab} ^{uquib dñi/ fuit aquilina}
Semia: multicolor Pard⁹: griphs narib⁹ vncis:
^{allud adal/} ^{molysta/ fuis} ^{ad al adal}
Et varię panthera cutis: grauis vnguib⁹ vrsa:
^{cinorum et/} ^{relinquunt} ^{relinquunt}
In gen⁹ hoc pater arma moue: sua pascua red

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Fecundis ouibus: stent ad pręsepia tauri (de

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Qui signata iugis longos attrita labore

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Colla gerūt: postq rerū te Roma potentem

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Fecit & obscuro iubar hoc resplenduit orbi

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Exanimis virtus scelerū sub mole sepulta

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Respirare parū visa est & tollere frontem.

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Et nisi tot viciis hec secula nostra fuissent

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Deprauata: boni poterant rectoris habenę

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Errantes frenare rotas. sed tantus equorum

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Impet⁹ aurigam: superatq frustra retractas

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Lora gubernator sine lege p inuia ferē:

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Propterea sortem doleo mitissime patrum

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Xyste tuam: fueras annis melioribus aptus.

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Est tibi quę tanto satis est in principe virtus.

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Sed velut obscuris phębi sub nubibus ardor

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Languet: & vmbra dię piceę caliginis aufert

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Sic tua corrupti vicio clementia scēli

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Obscuratur: eūt pessum pietasq fidesq

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Lerna palus terra est: viciog exercitus hydra.

^{o fuisse fuisse potest} ^{o fuisse fuisse potest}
Alcides nusq est: ardentem sæua chimeram

Mōstra tenēt nec adest Glauci castissima ples:
Cādida gorgonei capitis coma fluxit ī āgues:
Et neqꝫ mercurij profunt nec palladis arma
Dedaleis inclusa viis mīnoia monstra
Passim habitant crebis vterū q̄ cēdibꝫ augent
Nec potis est multa ingluiā saturare rapina.
Nec superat thesea manus. per tecta p̄ paulas
Harpyē funesta lues fluxuqꝫ fameqꝫ
Infestę volitant boreæ genus omne recessit.
Syrenes redeūt & phæbi filia cīrce
Quę placidos hoīm ferali carmine vultus
Vertit in immītes formas & in hora ferarū.
Plurima sunt nobis sancti vestigia sēclī
Et gentis monumēta pię: sunt ardua templa
Sūt sacris cōgesta patrū sancta ossa sepulchris.
Est fidei caput est veri latria tonantis:
Ista sed hesperidū velut aurea mala dracones
Cerulei seruans: res detestanda nec vllis
Flenda satis lachrymis: nec me cōuicia quisqꝫ
Texere causetur mordaxqꝫ excudere carmen:
Hæc sunt p̄ sanctis gemitus lamenta dolores
Moribus & superū pro maiestate querelę. (to
Ista mouēt supos: vocat hoc scelꝫ ethere ab al=

Bella famē & dirī genus insuperabile morbi
Heu sortē gregis aduersam sidusq; malignū
Quō custode caret: cū fracto vimīne sepes
Nocturnos aditu fures admittit aperto
Præsertim cū dura fames ieiuna leporum
Intestina premit rabidiq; mapalia lustrant.
Præda sumus: fracto ferimur temone per altū:
Qua furit oæbalix violentior ira maleæ
Nunc vadū latrantis scyllæ nūc ora charybdīs
Radimus: & libycas rapido nūc equoris æstu
Pellimur in syrtis nūc per tua saxa Caphareu.
Pulsa dies tenebris: nubes Erimantidon vrsā
Abstulit: inditiū cæli magneta latentis
Perdidimus: tumet in mōtes: & lapsa remugit
Doris ha renosi salūnt ad sidera fluctus:
Aduersq; vndis vndæ: contrarius: euro
F Elat Zephyrus, boreas austro: subuersa dehīs
Aequora & iter se spumis albētia pugnāt. (cūt
Vicini trepidant agri. pulsata reclamant
Littora vixq; obstāt collisa rebellibus vndis:
Ah miserę quę nūc inter cunabula matres
Paruula securo nutritis pignora lacte:
Quot tepidi erūpēt oculis turgētibus imbres

Quot gemebūda p̄met fessus suspīria pulmo
Mæsta quot attractis salient singultib⁹ ora
Quō tepido dulces rapiuntur ab vbere nati:
Atq; viris ipso cecis in limine vestræ
Diripientur opes: sparsis cū crinibus ipse
Præda eritis: manibus victis hostile per agmē
Ibitis attonito prostrata cadauera gressu
Calcantes lacerasq; comas atq; ora cruenta
Vestrorū seu natorū seu forte parentum.
Atq; pio late stagnantes sanguine campos.
Summe pater celi saltem cui regia paret
Singultus audi insontes fletuq; piorum
Flectere: crudeles gladii saturandaq; cede
Spicula primores populi: frontesq; superbas
Oraq; blasphemis feriant inflata tumore:
Parce rudi populo maiorū exempla sequenti:
Imbellēq; manū salua: qui cætera saluas.
Quid meruere greges: pastorū icuria dāno ē
Cerne laborantem freta per salientia cymbā
Et miseris fer opē nautis: pontūq; furentem
Sterne: suis manda vêtos liget Eolus antris
Fatales properant anni: nouiesq; voluta
Fert alias leges centeno machina cursu.

Nec deus has labí ærūnas phibebít ab astris
Tempus adest quod iā venturí p̄scia natū
Pectora: fatídicę quod p̄dixere sibyllæ
Corripite arma virí dextris leuasq; reflexis
Insertate manus clypeis: deus odít inertes.
Ecce procul dē so nígrescit puluere cēlū:
Sublatæq; leues nymbí tolluntur harenæ.
Accipient fuscę cędis caua flumina riuos
Rubraq; pāpíneos ímitabítur vnda líquores.
Non ígitur frustra diros ardere cometas
Vídimus & medío phæbū pallefcere cælo
Defectūq; patí: nígraq; ín veste sororem
Inter nocturnos ígnes íncedere męstam.
Tempus erít parcís celeres glomerátibꝰ ānos
Quom mediis fossor campis tellure subacta
Inueníet conosq; truces & vnda virorum
Ossa grauesq; solo galeas ensesq; sepultos
Armaq; nostra suo non cōueniētía sæclo.
Atq; ímmutatos rerū mirabítur vsus.
Hæc properāt: dictūq; fides nō sera sequetur.
Sed steriles gelídæq; aīæ quas ímbre megera
Lęthęo aspergens requíe sopíuít ínertí
Contemnūt: tepídoq; trahunt secura cubilí

Ocía tractantes lautís conuiúia mensís:
Nubíla mens hoím sortísq; ignara futurę
Terretur vanís & vera perícula ridet
Nō tamē ísta mínus properāt: ícredula pēnas
Turba dabit: curísq; breuí tabescet amaris.
At sitantus amor superū si tanta moueret
Corda virū píetas: studiís si talibus arces
Ingenuas colorent hoies: nec iacta perírent
Semína: nec lítuí streperent: nec clássa cantu
Terribilí: nec díra lues præcideret annos.
Nam licet obsequiís opífex lucentía mundi
Astra suís aptans semē causas p̄ malorum
Ignibus ætheriís dederít cęloq; volanti
Ipse tamen liber nulloq; coercítus astro
Vultq; potestq; píjs precibus votísq; suorum
Annuere: & cęlí flammās cohíbere nocentes.
Aspíce magnanimū bellatoremq; ducemq;
Qui promíssa suū genus íntroduxit ín arua:
Et fácilem cognosce deū: míserísq; fauentem
Casibus: & nostra superū prece numína flectí.
Barbara gēs populū r̄ducē phíbebat ab ageo
Pollicító: contra sumptís dux ímpíger armis
Castra mouens hostes íngentí strage fugatos

O

ii. i.

Præssit: & infesto turbas dum cæderet ense
Iam nox atra caput velata nigrātibus umbris
Pallentes vrgebat equos: letumq; soporem
In terras biūgo secū temone vehebat
Ne tenebris decepta manus victoris ab ictu
Cedereq; cessaret solymis vt gloria maior
Effet & euulsa generis radice superbi
Libera pacificis habitarent agmina campis
Vota precesq; ducis deus audiit: atq; volātis
Ipse manus phēbi volucrūq; retraxit equorū
Lora pater pluresq; diem produxit in horas:
Vincendiq; moras dedit: & comes iuit i arma.
Sol stupuit: fixoq; diu resplenduit orbe.
Cetera quę celi dominū Titana sequuntur
Ordinibus certis sua ne interualla vetusq;
Sidera mutarent iter & ne curreret orbis
Ordine turbato currus traxere citatos.
Et iuga frenatis subito tenuere quadrigis
Solis ad exemplar: regemq; imitata quierunt
Vranie dulci septem discrimina cantu
Quę regit immoto vocē cōpressit olympo.
Sic pater edixit: sic dij fecere minores
Sirenesq; octo: quibus est data cura mouendi

Immortale dei templū his quattuor orbes
Ipse arcem super excelsam super ardua mūdi
Culmina qua roseum surgens aurora colorem
Explicat eterno patrem modulamine laudāt:
Cunctaq; distinctis aptant mortalia fatīs.
Humanis igitur si mītia numina rebus
Cernimus antiquos tantū curasse labores
Vt tardata polis mundi mirantibus astra
Paruerint hominī credo si nescia labīs
Totaq; sub magni imperiū collecta tonantis
Semper nostra piis peret legibus ætas
Sollicito terrore carens felicibus armīs
Mortales agerent sub diis custodibus equum
Nostraq; nō nymbo metuēs nō missa p̄ auras
Ardenti iouis arma manu; nō torua furentis
Ora noti lybicū spumans quibus equor in altū
Tollitur: & campis versa liquentibus vnda
Serpit in ausoniā tyrrhenaq; littora pulsat
Sed neq; tecta timens cæco sub gurgite saxa
Non vada nō scopulos turcoꝝ a littore victrix
Fetaq; multiplici remearet fænore classis.
Qua prece placari quo possint munere fleti
Numina castilides ostendite: numina vobis

O

ii.ij.

Cognita terrigenū miserę succurite sorti.
Dum precor Vranie cui sidera nota deūq;
Tecta supercilio sic est effata sereno.
Corpora siderei sicut mortalia cęli
Imperio subsunt & nulla rebellibus armis
Bella audēt sequi magnę erimātidos astrū
Et quo luna iubet fugit atq; reuertitur vnda
Tempora sol variat: sic mens ęterna parenti
Iusticiam sanctos mores & laudis honorē
Perpetuū debet: sunt hęc gratissima cęlo
Orgia & infestis ostare potentia fati.
Sed postq; liquit terras astrea non centes
Fugit & ipse hoīm leges qui condidit ordo.
Temporeq; ex illo summi reuerentia patris
Sancta q; diuini ruit obseruantia cultus.
Hi quoq; qui nomen de religione superbum
Vr supant q̄q; sanctis a patribus ortos
Se iactent ouīū molli subvellere fraudes
Mente lycaonias seruant & crimine sordent
Quod spectiē virtutis habēs scel⁹ omē colorat.
Nectn̄ his maculis sordet pec⁹ omē: magister
Ne pereat quēdā sibi seruat ouīlia semē.
Qui prece sollicitant superos multoq; p omis

Ture litant aras veniā pacemq; precantes
Inuisi superis fēdaq; libidine olentes.
Heu frustra incestis iterāt sacra orgia dextris.
Pollutī circū quotiens altaria vultus
Conueniūt celebrātq; choros & carmīe mixto
Sancta deū vanis penetraliavocibus implent
Irritant irasq; mouent nō numina flectunt.
Hac prece nil opus est: nil adiutoribus istis
Auxilii sperate nouis date templa ministris.
Sacrilegū genus ex adytis templisq; deorum
Pellite. nec longos scelera hęc vertant in vsus.
Quid solymos ritus qd mōtib⁹ emula templa
Aequatāq; iugis molē longumq; per æuum
Limina solenni late celeberrima cultu
Antiquasq; dei sēdes cum mēnibus altis
Eruit: & pulchrā ex imis radicibus urbem?
Sacrificę gentis scelus & contagia passim
In patrias prolapsa domos mouere tonantē.
Qui romana vocans ad opes & regna suorum
Castra secūdabat cursus classemq; regebat
Ausoniā: stimulosq; animis addebat & ignes.
Ipse acies tenui circūdatus aura
Versabatur agens animosam in prælia gentē:
O
i. i. iij.

Oppunantq; altas arces scelerata ruebat
Menia: cęlicolum post longa silentia tandem
Euigilans furor imperiis regnisq; ruinam
Ingerit: & celeri pessum trahit omnia cęde:
Sicut in antiquas flammis volitantibus ędes
Quom sequit vulcans eunt laquearia iunctis
Cum thrabibus tabuleq; leues: atq; ardua tecta
In cineres: longosq; rapit brevis hora labores
Si robusta fides si spes immobilis ardens
Si pietas senis & vicio inuiolabile pectus
Afforet ignicolor quę lapsus ab ęthere currus
Sustulit in phębi syluas atq; ardua templa
Feret opem possetq; instans auertere fatum.
Ipse sacerdotes phythonia pectora falsos
Abstulit: & longo campis arrentibus ęstu
Elicuit largum subitis de nubibus imbrem.
Traxit & ęthereos superis ex vrbibus ignes.
Et noua circũdās liquidis altaria riuis
Quom bone mactato rutilās supincidit ardor
Et quom dura ferens regis mandata supbi
Attonitus sensit flagrantia fulgura miles.
Hic antiqua tuę iecit primordia gentis:
Namq; rudem tunicam tetrę fulginis instar

Cui simplex experſq; artís natura colorem
Fecereat induitur per ſecula cuncta nepotum
Progenies iuſſit ſimilem geſtaret amictum.
Incola carmelí primus fuit: ipſe pudoris
Virgineí princeps & vite celíbis auctor
Ipſe ſuo ſanctos vrbes & meníapates
Linquere & in tacítis ſeruare licentia campis
Exemplo docuit: ſol⁹ namq; ipſe per vmbras
Errabat nemorum pomís cotentus & vnda.
Gramē ei pro melle fuit pro nectare lymphæ.
Sed felix nūc arua colit ridentia ſupra
Frígoris aerii; & lapídoſę grandinis oram.
Ille licet gemína vertex eſtate quotannis
Sudet & a nobis cū ſol declinat in auſtros
Et cū littoreí petit humída brachia cancrí:
Scílicet equali libræ phryxiq; ſub aſtro
Depreſſo quoniā multū telluris ab orbe
Tollitur infeſtis nunq̃ tamen ignibus ardet:
Purpureos ſemper flores ſpirantibus auris
Ora tepens ſemper violas & candída ſemp
Lília fert: breuib; q; díes abſcondit vmbriſ.
Quattuor ex iſtis labentia flumína campis
Lata rígant aſię rípiſ ingentibus arua:

O

i i. iiii.

Sunt ríguí fontes: vítreosq; nítentia ríuos
Prata bíbunt tersus semper síne nubibus aer
Nec quatítur ventís nec rauca tonítroa frāgít.
Brachía pomífere curuant redolentía syluæ
Pendulaq; electrí gratū induít vna colorem.
Collibus ín paruíis vbí paulū iuggera surgunt
Perpetuas ramís fēcunda feracibus arbor
Semper habet fruges quibus & cōtēnere fatū
Possis & expertem morbí seruare iuuentem.
Nulla patet curís illuc vía: nulla dolori.
Nulla nescí: collít ista senex loca sancta beat⁹.
Atq; sub occasum mūdí redíturus ín orbem
Non tímet ínterea parcæ ne stamína rūpant.
Hoc sene nūc opus est. & te mítíssime vatū
Cuius ad íngressum rubrí salís vnda recessít
Ingemínas rupes: patuít marís aluens íngēs
Preteerūte duce & populo p cōcaua regna
Neptuní: tímuít trítón: sonuere cauernæ
Delphínes curuí & phocæ fugere natantes.
Subq; ímas ægít protheus pec⁹ omē latebras.
Sí deus hos nostro míserans concederet æuo
Dura ínter vapídos paterentur iurgía patres:
Vsq; adeo ínúísa est probitas odíosaq; virtus

Tempore nanq; isto vicio datur esse pudicum:
Est scelus esse piū: scēli hęc est gloria nostri.
Parce igitur pro gente tua tabescere vates:
Pone preces: ambire deos & sidera noli.
Quod cælū superiq; ferūt mutabile non est.
Dixerat Vranie cū tēspias altera vocem
Extulit & tales est orsa polymnia cantus
Hic iuuat antiquā cladem veterūq; dierum
Fata recensere & primęq; gentis ab ortu
Illuuiem repetens missos trās littora fluctus
Ignotosq; prius nymbos & nubila dicam
Scilicet vt memores iusto sub iudice vestros
Ire dies certasq; sequi post crimina pænas
Cautius ambigę cursus & eūtia vitæ
Tempōra curent nec inertī pressa veterno
Mēs hēat: sed prōpta graues supereuolet art⁹.
Venturāq; timentis cladem vicinaq; fata
Mobiliū turpi rerū ne se inquinēt vsu
Sed solū videat patrem & reuertētur adoret:
Qui sedet & stabilis solo mouet omnia nutu.
Cum pater oceano sceleratam perdere gentē
Vellet: ad imbriferos errantia sidera pisces
Duxit & officiis aptauit tristibus astra.

Sed tamē ante rudes turbas & barbara regna
Quam subítis deleret aquis premísit in orbē
Fatídícū vatē quí crimína longa píari
Pósse libídínibus sí noxía parceret ætas
Instantesq; íras caneret clademq; futurā.
Interea díuū monítu contexere vastum
Instar mōtis opus cēpit quo clauderet omne
Quadrupedūvolucrūq; gen⁹stírpēq; nepotū:
Formabatq; ratem magnis super equor iturā
Motibus & grandí pressurā nerea mole.
Clarus adhuc radiis phēbí lucētibus ether
Splendebat quū lígna faber cēsamq; pararet
Materiem: nōdū tellus cognouerat imbres:
Sed crescētis adhuc post prima exordía mūdi
Terra patens próprioq; madēs hūore ferebat
Omnia: prouentuq; suos meliore colonos
Iuggera pascebant: grauíoraq; semía culmos
Pomaq; maíorí curuabant pondere ramos
Tunc etiā vírides animalía tuta per agros
In longos ventura annos quūq; senile
Gramína tondebant: nūdū violata pruínis
Nec gelídas experta níues: sed mítia víris
Tempora & assiduū placidíssíma frígora rorē.

Nondū Lampetīes íthacís armenta colonís
Obfuerant. nec fixa verū verſauerat exta.
Geríone nōdū fuerant magalía: necdum
Raptor auentínos macularat ſanguíne colles:
Impianec cęſís víuebant ſęcula bobus.
Tunc ígítur populí indocili ignara deū gens
Mírantes ratís ímmenſam conſurgere molem
Conſiliū ſpreuere vírí: nec dícta putarunt
Dígna fíde: & ſanctū ſenís írríſere furorem.
Ecce níger píceís velatur nubíbus aer
Et phębí lux alma díem díffundít opacam:
Iam cęlū ínſolítis reboat mugítibus: íngens
Nímbus adefť: fugere ferę fugere volucres
Flumína certatím tumídís nereídes vndís
Et freta tollebant: nígro pallentía cęlo
Nubíla cōglomerans pennís rorentíb⁹ auffer
Aethíopes líbyamq; ſuper ſtrídente volatu
Ibat: & excuſſís ardebant ígníbus aurę.
Folíę tremít omne ſolū: furít eolus: antra
Fracta ſonant factoque volāt procul agmíe vétí
Contremuere vrbes tríſtes per rura coloní
Cogere ab íbre greges: ſtabulís armēta tuerí
Dū properant creſcētís aquę lata equora curſ⁹

Impe diūt. frustra pecudes balatibus agnos
Sollicitant: frustraꝫ vocāt sua parua capelle
Pingnora: conuellūt frōdosa cacumīa Cauri:
Diripiūtꝫ casas: volitantꝫ per aera culmī.
Attonitę matres strictis ad pectora natīs
Ardua tecta petūt: iuuenū robustior ætas
Annosās scādūt quercus: fugiūtꝫ repentes
Quod nullī fugisse datur: cōfusa per vrbes
Infantū iuuenūꝫ sonant lamenta: senūꝫ:
Itur in excelsas turres & summa domorum
Culmina: neptunus spumans vlticibus vndīs
Insequitur mīseros arctant pręsentia fata.
Imbre madēt tunicę: porrectis crinibus vnda
Liquitur: oceanū dicas ex æthere labi:
Et lachrymę miscētur aquis: ad nubila frustra
Tollūtur cū voce manus: sua numina quisꝫ
Clamat: in erectas boreę violentia frontes
Nimbo so spuit ore tonans & verba pręcantū
Suffocat ne forte deī referantur ad auras.
Iamꝫ superfusum cāpos absconderat, æquor:
Nulla fugę superest: supest spes nulla salutis.
Hęc vada nō gressu nō sunt tentanda natatu:
Et iam montanis veniunt qui e fōtibus amnes

Et quę per cāpos latīs vada concaua rīpīs
Magna mole fluūt gremio complexa capaci
Vix tanto fatīs est onerī neptunīa dorīs.
Iam solæ extabant excelsa cacumīna quondā
Hunc humiles merſęq; altīs in fluctib⁹ alpes
Vtribus innixtī tabulīſq; ad pectora tractīs
Complexiq; trabes hauſtū ſępe ore vomebāt
Oceanū tandē victī oppugnātibus vndīs
Ora ſub immenſos mergebāt pallīda fluctus.
Vallibus ex imīs profugos q; ſumma tenebāt
Culmīna montanoſq; apīces: cū nereā ſemper
Alta magīs petere: & plenīs de nubibus ībres
Certatīm ruere. & iā mortē inſtare viderent
Penituit tandē: ſeraſq; dedere gementes
Nequicq; lachrymas: & fallere numīna votīs
Conſuetī quū vota darent ridebat olympus.
Flumīna non norant rīpas nec lītora fluctus
Aerie volucres humore madentibus alīs
Pręcipitī caſu lapſæ cū brachīa multum
Iactaſſent pelago: fatū tandē ore trahebant.
Fugerat in latices rhodope: magnuſq; latebat
Apęnīmus aquis: nīgro ſub gurgīte ſummū
Preſſerat oſſa caput: non apparebat olympī

Altus apex íplis auibus non peruíus áte
Tunc tamen & curuís ratibus sí forsitán illa
Aetas vísá fuit ratibus pecoríq; maríno
Peruíus: æquoreo quæ nunq̃ tígítur ímbre
Vícínis tímuit mergí sub fluctibus vísa.
Apta prius bello atq; armís procera gigantũ
Corpora cũ paruíis turba cũ paupere reges
Purpureí nabant sine maíestate supínis
Pectoríbus: merso sub gurgíte fæmína vultu
Diffusísq; freto víttis & crínibus íbat.
Inuoluit fors vna omnes. díscrímíne nullo
Gríphes equí dāmeq; atq; canes ceruí atq; leões
Agnalupus simul errabant: certamína lítes
Mors dírímít: certāq; díes parít vltíma pacem
Iamq; hoíes íaq; vnda feras populata fluebat
Líbera non scopulí toto nō ínsula ponto
Nec cyprū venus almavídet nec delphica phē
Tēpla: nec alcídes thebas: nec cīthía delō (b⁹)
Nec íuno sua rura samon: nec gnosía regna
Iuppíter: extínta fugít vulcanus ab ętna:
Quāuís claudus erat tríuíę vícína petíuit
Atria prępetibus pennís celeríq; volatu
Nec cupressíferā Cíllenen aspícit hermes:

Nec tyberim mauors audax: tegit oia pōtus.
Protheus & doris glaucus matuta palemmon
Cuncta tenent: pindi phocæ videre cacumen.
Occiderat tellus: ignis neptunus & aer
Mundus erat: cererē thetys amplexa p̄mebat
Vndiq̃: neptunū quartæ reuerentiā sortis
Nō metuit violare domū Thalamosq̃ sororis
Herbiferę: tentare etiā Iunoniā regna
Non metuens auras spacio breuiore coęgit.
At ratis omne vehēs aīa terrestre per altum
Ibat: & obiecta dirimebat corpora prora.
Atq̃ vidēs vtrūq̃ polū sublimior ipsis
Nubibus ęthereū per iter qua casus agebat
Nūc zephīros cōtra errabat: nūc solis ad ortus
Nūc austros nūc vsta petēs aquilonibus arua
Donec in armeniæ rupis delata cacumen
Iam retro labente mari vestigia fixit.
Nam pater excelsa mūdū speculatus ab arce
Vt genus humanū saluo vix semine vidit
Interiisse fretū iussit cessare: nec vnq̃
Amplius Aegeon dixit montana reuīset
Culmina: nec scyllę glaucus iūgetur in altis
Montibus extremæ lustrabūt cætera flammæ

Cum vetus ingenti tellus arsur a camino
Absorbebit aqua pelagi sitientis: et ipsos
Aethereos montes camporum equabit harenis.
Tunc altis mortale genus voluetur in ignes
Immensumque dabit volitans vaga flamma fragorem
Et fornace gemens mundus fumabit eadem.
Nec tamen haec phætotis erunt incendia phæbo
Quæ nolente cremet orbem: tunc omnia vires
Astra suas iurata dabunt: & nostra facebant
Imperia atque alias alio pro crimine penas
Gens humana luet: cinerem soluetur in atrum.
Quæ mare quæ tellus: quæ corpora possidet aer
Nec tunc vlla virum flammâs industria vincet
Hæc dicente deo: nubes fugere: notusque
Occidit: & pulsus claris aquilonibus auster.
Iam taurus iuga tollebat deformia limo
Lentus & ex altis stillabat frondibus humor.
Semisepulta inter cumulos humentis harenæ
Corpora siccabant auræ: passimque abeunte
Rupibus in summis herebant equore Conchæ
Iam claro rutilans ardebat lumine phæbus:
Monstrabatque procul discussis nubibus idem
Turribus ex altis primum titana videntem.

Ryphęas arces lícię cılıcumq; superbis
Aggeribus frontes: Athon & rhodopeia saxa
Et casias moles magniq; cacumen olympi
Atq; phyrheneos apices Atlatanq; magnum.
Ex alta senior specula caput extulit album
Telluremq; videns salve sanctissima dixit
Terra hoim pecudūq; parens fęcūdaq; nutrit
Quę frugū gen⁹ omē paris quę vulnera tergo
Infinita pio pateris quō pignora pascas:
Tu rapidos ignes elementaq; cętera fixo
Limítetu celos sicut grauis anchora puppes
Inconcussa tenes: pedibus tua mítia nostris
Pectora substernis gaudens: & męsta capaci
Membra sinu defuncta foues: siccare tuamq;
Accipe progeniē pelagi tot casibus actam
Longaq; perpesam angustiiis incōmoda tectis.
Hęc ait. & pressas valles speculatus aquosos
Vidit adhuc campos nebulasq; errare cadētes
Arua per & lento circū iuga serpere gressu
Et pronopetere ima gradu Zephyrisq; fugari
Leuibus: & sensim notis sua fluminu ripis
Restitui: & pressos sua littora quærere fluctus.
Tum pater ingentes rupto sibi límite portas

O

kk.i.

Oceanus fecit: per quas ire atq; reuerti
Posset: & imperio lunę labi atq; relabi
Motibus alterius mediasq; reuifere terras
Tunc gelidí sinus euxíní tunc alta propótis
Ioniumq; satum: longis quod fluctibus altum
Currit ad atlantē: solidis tum caspia rípis
Colligere occultas ceperunt equora uenas
Fluminaq; & míssos sythícis de valibus ānes.
Tunc arabes inter campos Nílíq; lacunas
Selate mare diffudit: tunc persica doris
Est ingressa solū merces latura per índos.
Tum quoq; meotis latam diffusa paludem
Fecit et immenso glacies induruit orbe:
Despiciens iterū sublimibus alta fenestris
Protulit ora senex & circū lumina uertens
Acilis pendente manu deprehēdit Araxem
Finibus includit propriis: rigrynq; volentem.
Sic ratus Euphratē sic est ratus ire Níphatem;
Sic rhenū enetūq; padū rodanūq; Ararimq;
Sic thermodontē dubiis e fontibus ortum
Et latos hypanis latices bisaporis & ístrum
Sic vada iordanis sic nili flumina septem
Et sua qui nigris dat nomina gentibus indū:

Immixtūq; frētis solūq; Boristēnis amnem:
Tunc etiā nitīdo cēlos incedere uultu
Et Phēbi occasum croceo splendore rubentem
Humētīsq; notī flatus cessasse nocentes.
Contemplatus: habent dixit bella aspera finē
Et tandem maris & celī cecidere furores.
Mox reſerata uidēs bipatētibus hostia valuis
Namq; deus limen quod clauſerat añ: recluſit
Omīne frondiferę lētus redituq; columbę
Seruata cū plēbe ſenex exiuit & agris
Reſtituit pecus: & nemorī genus omē ferarum
Et leuib; pennīs volucris abiere per auras.
Fīnerat tali reſponſa polymnīa cantu
Altera cū doctī nutu ſoror annuit orīs
Et placidā Clīo ſurgēs extollere vocem
Cēpit: & exēplum priſci memorabile dixit
His adiunge ſenīs: quī marmore prim⁹ acuto
More ſacerdotū phrygię Pudibūda Cybellīs
Mēbra ſecans magno dedit orgia grata tonāti
Ipſe pater ſanctę fidei pater ipſe timoris.
Hūc habeant tua ſēcla ducē: ſic fletere cēlum
Sic mutare deos poterūt ſic fata mouere.
Tu dea dic inquā: tuus hīc labor: ipſa capaci
kk. ij.

Mēte tenes: vīteq; memor monumēta prioris
Cernis: & annales eterno pectore seruas
Cunctaq; pręteritī memorāda negocia sæclī.
Tunc dea vīrgīneos oculos frontēq; venustā
Mouit: & in cēlū versis ita vultibus orsa est:
Da pater ingeniīs lumen da cordibus aures.
Et chaos humanis cęcū de mentibus aufer
Oblitosq; novas sordes laudata priorū
Facta sequi patrūq; vias concede nepotes.
Mox ad me conuersa suoq; innixa sedili
Talibus hīstoriā cępit pcurrere dictis.
Clara iacet tellus vltra Babylona superbam
Quam veteres ideo vestri dixerē medamnē
Quod geminos inter late diffunditur amnes:
Scilicet en fratrem Tigrimq; e fontibus iisdem
Progenitos & mox disiunctis flumina ripis
In duo diuisos quorū secat illud æoas
Occiduas aliud ptes: longoq; meatu
Per nīgros arabū populos versata rubentes
Ingrediuntur aquas: & secū doride mīscēt.
Terra igitur fluuiīs prius intercepta duobus
Frugū terra ferax argentī diues & aurī:
Quę nimio neq; sole calens neq; frigoris æstu

Pressa graui tepet eterno placidissima vere:
Indiga lympharū tamē est: paucisq; rigatur
Fontibus: assiduo pascuntur gramina rore.
Hec hoīm sublimē genus clarosq; virorum
Fert animos diuū sacris aptissima rebus
Pectora cēlestesq; vias & sidera doctos
Quos dixere magos: etiam per perfidis agros
Fenicūq; domos habitant: & agenoris arua:
Hos antiqua tyrus nouit: Pīscosq; sidon.
Terra tamē gemio primū quē clauditur amne
Hos tulit: & primos horū sibi vendicat ortus.
Hac igitur de gente satus gratissima cēlo
Progenies magniq; sagax habramus olympi
Cognitor errores varios damnauit & aras
Indignę gentis: veras nanq; ipse per artes
Illapsuq; dei monitis diuersa negauit
Numina sed solū summa confessus in arce
Esse patrē rerū artificem mūdīq; magistrum
Abstulit & fati leges & inania iura
Fortunę: casusq; leuis damnabile nomen.
Aeternosq; docens animos post funera dixit
In requiem & vitę patriam melioris ituros
Quī ueritū numen maiestatemq; tonantis

○

kk. iij

Clausissent singlabe dies & sancta sequuti
Que generi dedit ipse suo mandata fuissent.
Propterea falsis assuetē legibus vrbes
Vt noua tradentē populo mandata deosq;
Tollentes nouere virū: cōmunia sanctum
Inciuem vertere odia: infensq; fuerunt
Qualis socraticę quōdam gens artica uoci
Id metuens natale solū patriamq; relinquit:
Regnaq; sidonio Petiit contermina ponto.
Rex erat assyriis ninus: atq; semiramis uxor
Extincti post fata viri victricibus armis
Protulit imperii fines per Bactra per indos
Inacus arginā paruo post tempore gentem
Rexit: & incachia cū iupiter iside captus
Tunc atlas humero cēlū tulit: igne prometeu
Humanū madido formās in puluere corpus
Contigit: & venas vitalibus imbuīt auris.
Nondū Roma suū Tyberī nec magna futurę
Troia pareus Romę Xanti cognouerat vndas.
At cū dura fames agros & mēsta teneret
Regna palestine mutata sede petiuit
Niligenas felixq; solū quod pīguīdus vndis
Horrea centenolatissimafēnore complet.

Tunc rudis ægyptus campos & dura colebat
Iugera: nec causas rerū speculata latentes
Nouerat. æternō currētia si dera motu
Lanigeros curare greges caua cymbia dulci
Lacte coronare & mites nutrire iuuenços:
Tunc cōmunis erat labor: hoc ægyptia pubes
Eexercebat opus glebasq; domabat aratro
Traxit ab his curis animos habramus: & altā
Suspiciens arcem mūdi Cognoscite dixit
Aethereos ignes & non mortalia magni
Tēpla patris: sanctiq; operis sanctissima signa:
Artificemq; deū qui sidera calcat & ipsam
Grādibus infusam membrīs cognoscite mētē:
Neu sinite æternos assuescere terræ
Lætariq; luto & rebus gaudere caducis.
Terra perit pereunt vndæ mutabilis aer.
Intereūt ignes semper durabile cælum
Permanet: & nostris animis habitacula seruat.
Ob scelera & culpas hoīm ritusq; nefandos
Impia diffuso perierūt sæcula ponto
Ob scelera & culpas hoīm ritusq; nefandos
Incineres ibit tellus tenuemq; fauillam.
In superos estote pij satis ampla feretis
O kk. iiii.

Sacra deo templisq; suos reddetis honores
Quom sine sorde preces & labe carentia vota
Offeret intactū maculis & crimine pectus.
Iusticiam moresq; pios offerre: litari
His sibi vult pater: infractus licet irruat orbis
Virtutes animiq; manent: benefacta super sūt
Semper: & arbitrio deus omnia iudicat equo.
Viuere virtutū memores: virtutibus et: er
Scāditur: & sūmos quos cernitis itur ad orbem
Hęc populis pręcepta ferens habram⁹ olympi
Explicuit cursus omnis: bis senaq; signa
Que variant nitidum stellati limitis orbem:
Innixasq; fretis terras pontumq; teneri
Aere sub limes ferri circum aera flammæ.
Astra ignes circum super ardua culmina mūdi
Aeternū regnare patrem sceptrūq; teneræ.
His super addebat prolem post longa furtā
Tempora quę renouet meliori secula lege
Rura petens iterū proli pmissa futurę
In primos quos ante fame regnāte penates
Fugerat argenti locuples remeauit & auri
Et cū rege loci percusso federe gressum
Cū consorte thori seruatorūq; agmine magno

Fixit: & assirios impleuit ouibus agros.
Tum primū celeste genus sub imagine vísū
Creditor hūana: quon forte sub ilicis vmbra
Frígora captaret venientia numina vidit:
Vnū quod dulcem natí prædiceret ortum
Et duo quæ flāmis ruerent celestibus vrbes
Infames viciis vrbes & sulphure dignas.
Et quoniam mater ventura senilibus annis
Pignora subrisit materni nomina risus
Induit auspiciis oriens felicibus infans
Spes generis celi Proles habitura fauorem
Et longas vísura dies: magnāq; datura
Progeniem: vísura deū vísura tonantis
Semina de seris exire nepotibus olim.
Pulcher & eximie diuino frontis honore
Præditus vndenos iam bis puer egerat annos
Quoz de⁹ habramo dedit hæc mādāta fidei.
I celer: vt nostræ dulcem tua pignora risum
Sacrā feras aræ sūmī pete culmina montis.
Cōpositisq; super truncis altaria flāmas
Subiice: & arrepto natí pete guttura cultro:
Accensosq; super ramos effunde cruorem.
Impiger ostensum chara cū Prole cacumen

Struxit ubi celsam templi rex tercius arcem
Solut adit famulis umbrosa in valle relictis
Sepe patri dixit iuuenis tibi culter & ignis
Victima nulla tamen: suspiria longa paternum
Pectus agens nostris inquit lectissima flammis
Victima mox aderit: lachrymaeque per ora cadebant
Et iam multiplici stabat rogos arbore gradis
Subiectisque nouae rutilabant ignibus arae
Quom pater aetherij referas mandata parentis
Taliam vix pressis nato singultibus inquit.
Chare puer dulcis vitae mihi dulcior annis
Quae mea clausurum sperabam lumina cuius
Auxilio leuiter senij graue pondus inertis
Laturus fueram mea spes mea nate voluptas
Ob decus egregium formae teneramque iuuentam
Ingeniumque piū sacrisque accomoda rebus
Corda videbaris longo dignissimus aeuo:
At secus est celo visum summoque tonanti:
Sicut mira tibi fuit & caelestis origo
Sic memoranda tuum renouat miracula funus:
Sanctaque felici mors non discordat ab ortu
Non morbo senioque cadis non occidis hoste
Hostia caelitibus fies: manibusque paternis

Mite feres mortis genus hoc: inuita tremensq;
Tristibus officiis accedit dextra: pauetq;
Pectus: & immotis frigent precordia fibris:
Sed superum mandata sequi: & p̄pere necesse est.
Nec te dura breuis moueat penitentia fati.
Quando tibi melior dabitur vita ethere i alto.
Hac pater illachrymas charaq; i imagine nati
Lumina defixus minuebat voce dolorem
Filius hęc contra pater hęc suspiria pone:
Pone pater fletum: si quicq; fata doloris:
Funera si quid habent penę fugit ocius euro.
Ergo dei sortem potuisti credere nato
Difficilem? teneris ne fui sic doctus ab annis?
Hos puero mores pater hęc precepta dedisti?
Intrepitus fatigenus hoc reuerenter honestum
Suspicio: nec me flammæ nec vulnera terrent
Immo ego me frustra genitum: & vitalibus auris
Contra iura frui credam si iussa pigeret
Ista pati: mea membra deus melioribus auris
Imbuet: interea donec noua venerit ætas
Pace fruar placida patrum cum mitibus umbris
Te expectans: tua namq; iterum pater ora videbo:
His pater in fletum dictis prorupit: & ibant

Ora per & barbam lachrymę: cecidere tremēti
Arma manu: cū sic iterū puer ora resoluit.
Quid patris & natī tantū te nomina terrent.
Quid te falsa ligat stultę pietas imago?
Est pietas suprema deo parere: nec vllum
Gratius est sacrū nec victima sanctior vlla.
Anne doles tua quod sup̄is sit & ęthere digna
Progēies? qđ adhuc trepidas habraę qđ he
Quitā felici fraudas tua pignora sorte? (res?
Redde deo precor hęc aīam terrena perosam:
Eripe me tenebris: aditūq; ad sīdera pande.
Prospicit ex alto deus hęc spectacula cælo
Hasq; moras dudū & dextrā miratur inertē.
Sic ait: & molli denudās guttura veste
Post patrem rutilos puer accedebat ad ignes.
Iam pater ardentes plorans ascenderat aras:
Nudatoq; piū natī caput ense patebat
Quom deus amborū motus pietate ministro
Idixit celer. & veniens clamabat ab auris
Pone pater cultros: mitem ne interfice natum
Sat tua nota fides: pietas tua cognita celo
Iam satis æst. cessa. gratam nobisq; tibiq;
Progeniem serua: & matrī sua pignora redde

Obiecitq; ca prū gladio quī cornibus altis
Veperibus herebat: tenuitq; euauit aura.

c Enis ut indomitis hoīm cernicib; 9 instet

Ira deū: durasq; terāt quo turbie frōtes:
Aspicias ut subiecta fouens & sancta gubernās
Corda pius pater equali regat omnia lance:
Nos igitur quos tot surgūt immania contra
Signa tot hostiles uultus: truculentaq; toruīs
Ora oculis quī tot deuastricia monstra
Perq; agros passimq; ipsas errare per vrbes
Cernimus & nostris instare pericula rebus
Sī grauib; moniti exemplis oracula diuum
Et responsa deū se quimur: nec flumine sacro
Penituit prima fusos ab origine crines
Clara soporatas illustrent lumina mentes:
Instruemusq; animas: hūiles in sancta feram;
Tēpla pces: exempla patrū meliora sequuri.
Purior interea depulsis nubibus aer
Induet antiquos uultu ridente colores
Grana ferant. sulci dulcesq; racemifer uas
Palmes: & alma Ceres mitisq; fauebit hiacua
Atq; salutiferis immisse flatibus aure
Innocuos celi tractus synceraq; reddent

Atria fatifero passim moriente veneno.
Bellaq; composita cessabunt horrida pace.

FINIS:

FRANCISCI Ceretì Parmēsis Iuris Pōti
ficij Scholaris ad pręstātissimū adolescentē Ia-
cobum Mariam de Lino Ciuē Bononiēsez; ac
Dominum Colendissimum Carmen.

L INE Decus fidei dentes
cui Serra beatos
Alligat: & veteris pi-
gnus amoris habet:
Non secus ꝑoꝝ pręruptus in aere Magnes
Attrahit in vires ferrea vincla suas
Actua sancta fides nullo violabilis æuo
Attrahit incultus pectora nostra suos:
Quam nec liuor edax: nec lōgi temporis ętas
Abluet a nostro pectore: crede mihi:
Propterea cū sis vita mihi carior omni
Accipe diuini carmina vatis opus:
Quę tibi pro meritis resides impressim⁹: atq;
Dixim⁹ hęc domino sint monumēta meo.
Disce legens nostrę mala tempestatis: & orbi
Immissas tetro de phlegethonte canes:

Lētiferę monstris septem comitantibus omni
Quę mores abigūt prorsus ab orbe píos
Quę pariūt luxū. fastus. íram. atq; veternum:
Inuidíam. curas. crímen auariciæ.
Horrida quę pestes. & funera sęua. famemq;
In latias ducūt díra venena domos:
Cum nec sanct⁹ honor. pietas. nec cōscía recti
Mens: probitas. virtus. nec sit in orbe fides.
Sed dolus ingrati generis, discordia líuor.
Crímen auaritię. luxurięq; scelus.
Ergo pio Vati meritos præstabis honores
Cui latíæ debet fama secunda lyre.
Interea nostri longū seruabis amorem
Dissimulans fidei pignora sancta tuę.
Hæc & plura tibi plectro meliore canemus
Cū dabitur: resides cogimur esse. Vale.

FINIS.

Calamitatum nostri temporis op⁹ diuinū.
Parisiis impressum per michaelē lenoir. Anno
natiuitatis domini Millesimo^x Nonagesimo^x *Quadragesimo*
octtauo Die decima tertia Mensis marcij.

Quae pietas abigit proles ab orbe pio:
Quae parit luxu, fallas, itam, atq; vetustum:
Iuvenem curas, crimen avaritiae,
Hominis per bestes, & funera sua, famemq;
In latras datur cura venena domos:
Cum nec sanctus honor, pietas, nec coelestis recti
Mens: probitas, virtus, nec sit in orbe fidelis.
Sed dolus ingruentis, discordia linon
Crimen avaritiae, luxuriae scelus,
Ergo pio Vae merces praestabit honores
Constante deperditur, & in
Iactantia tollit longi serenis amorem
Dumulus inde pigra lancia tuq;
Hac & plura tibi plectro meliore canemus
Cum dabitur felices cognovimus esse. Vale.

Adm. & m. d. m.

FINIS.

Calamitatum nostrae temporis ope divina.
Parvis impetibus per nichilum tenor. Anno
nativitatis domini Millesimo Nonagesimo
octavo Die decima trima Mensis marci.

